Článkov: 17 2. november 2026

Jesenný CyberSecurityDay nám priniesol nové poznatky aj víťazstvo v kvíze . . . 2

Online, srobarka.sk, 29. 10. 2026, 23:23

Prehľad udalostí na piatok 30. októbra . . . 2

Agentúrne spravodajstvo, TASR, 30. 10. 2026, 6:30

Legendárny Fabian pomáha študentom: Teším sa z tohto projektu (FOTO) . . . 4

Online, kosiceonline.sk, 30. 10. 2026, 7:04

Košickú botanickú záhradu skrášli nová inštalácia . . . 5

Online, kosiceonline.sk, 30. 10. 2026, 10:45

Aj tento rok máme v tíme stážistu z právnickej fakulty . . . 6

Online, poradna-prava.sk, 30. 10. 2026, 11:23

V košickej botanickej záhrade predstavia inštaláciu Metamorfóza . . . 6

Online, tasr.sk, 30. 10. 2026, 11:53

Ďalší akademici z východoslovenských univerzít získali najvyšší titul . . . 6

Online, kosiceonline.sk, 30. 10. 2026, 12:32

STVR si Sviatok všetkých svätých a Pamiatku zosnulých pripomenie v televízii aj v rozhlase . . . 8

Online, stvr.sk, 30. 10. 2026, 13:00

Ako má napokon povinná maturita z matematiky vyzerať? Nahradí prijímačky na vysoké školy? (Otázky a odpovede) 10

Online, sme.sk/domov, 30. 10. 2026, 17:49

Veľ ký VILO pomáha malému VILKOVI . . . 13

Tlač, Plus jeden deň, 31. 10. 2026

Noc medzi svetlami a rastlinami . . . 14

Tlač, Plus jeden deň, 31. 10. 2026

Slovenské technické múzeum má novú expozíciu: Približuje vývoj historickej výpočtovej techniky od roku 1956 až po súčasnosť . . . 14

Online, kosiceonline.sk, 31. 10. 2026, 7:45

MESIAC V UL: UMB bez zaváhania, Žilina stále čaká na výhru . . . 15

Online, hockeyslovakia.sk, 31. 10. 2026, 9:59

Študenti medicíny poukazujú na kvalitu vzdelávania aj situáciu na LF SZU . . . 15

Online, bleskovky.zoznam.sk, 31. 10. 2026, 18:37

Tajomstvo Phobosu . . . 16

Televízia - Markíza, Televízne noviny, 1. 11. 2026, 19:50

SME ženy vo vede . . . 17

Tlač, SME ŽENY, 2. 11. 2026

Medikov pribúda, ale Slovensku aj tak hrozí vážny nedostatok lekárov. Ktoré odbory sú rizikové? . . . 22

Online, mediweb.hnonline.sk, 2. 11. 2026, 0:00

Jesenný CyberSecurityDay nám priniesol nové poznatky aj víťazstvo v kvíze

29. 10. 2026, 23:23, Zdroj: **srobarka.sk**, Sentiment: **Pozitívny**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **UPJŠ, Prírodovedecká fakulta UPJŠ**
Dosah: **216** GRP: **0,00** OTS: **0,00** AVE: **68 EUR**

Jesenný CyberSecurityDay nám priniesol nové poznatky aj víťazstvo v kvíze

V sobotu

24. októbra 2026

sa naši študenti zúčastnili podujatia Jesenný CyberSecurityDay v priestoroch **Prírodovedeckej fakulty UPJŠ** v Košiciach.

Program otvorila odborná prednáška „Žiaden signál? Žiaden problém.“ zameraná na možnosti komunikácie bez potreby mobilnej siete, internetu či centrálneho vysielača. Oboznámili sme sa so sieťou LoRa mesh network, ktorej prevádzku sme sledovali v reálnom čase.

Počas praktických workshopov si študenti rozšírili svoje vedomosti v oblasti aktuálnych tém kybernetickej bezpečnosti — spoznali riziká a zraniteľnosti nešifrovanej komunikácie, vyskúšali si analýzu anonymizovaných dát a skúmali úroveň skreslenia pri bezpečnostnom rozhodovaní s využitím veľkých jazykových modelov (AI). Pozornosť venovali aj fotografiám z dovolenky na sociálnych sieťach či digitálnej stope, ktorú zanechávame na internete.

Záver podujatia patril vedomostnému kvízu, v ktorom náš tím preukázal výborné vedomosti a v silnej konkurencii obsadil 1. miesto! Našim študentom srdečne blahoželáme k úspechu a organizátorom z tímu CSIRT **UPJŠ** a IT Valley Košice ďakujeme za inšpiratívne podujatie.

Autor: Gymnázium, Šrobárova 1, Košice || admin

Prehľad udalostí na piatok 30. októbra

30. 10. 2026, 6:30, Zdroj: **TASR**, Vydavateľ: **Tlačová agentúra Slovenskej republiky**, Sentiment: **Neutrálny**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **UPJŠ, Botanická záhrada UPJŠ**

Prehľad udalostí na piatok 30. októbra

E - mail: domred@tasr.sk, tel.: +421 2 59 21 04 58

dispecing@tasr.sk

Technická podpora: 0905/505 721

Mestská organizácia Marianum zazimuje fontánu Družba

Bratislava, fontána Družba, Námestie slobody

text

08.00 Halloweenske darovanie krvi v Univerzitnej nemocnici Bory

Bratislava - Lamač, UN Bory, Ulica Ivana Kadlečíka č. 2

text

09.30 Slávnostné odovzdanie Ceny za česko-slovenskú vzájomnosť

09.30 h - Pietny akt a položenie vencov k Pamätnej tabuli Deklarácie slovenského národa

Martin, pri budove bývalej Tatra banky

10.00 h - Slávnostné odovzdanie Ceny za česko-slovenskú vzájomnosť

- Úvodné príhovory predsedu NR SR Richarda Rašiho a predsedu Poslaneckej snemovne Parlamentu ČR Tomia Okamuru

- Odovzdanie cien a príhovory ocenených

Martin, Turčianska galéria, Daxnerova 2

text, video, zvuk, foto

10.30 TK hnutia Progresívne Slovensko

Téma: Namiesto postavenia bytov Migaľ prihrá milióny oligarchom

Informovať budú líder zmeny v doprave a informatizácii Ján Hargaš a poslanec Národnej rady SR Dávid Dej

Bratislava, centrála PS, Štúrova 4

text, zvuk

11.00 Zážitkovo s hmyzákmi v Horehronskom múzeu - interaktívne zážitkové podujatie o živote hmyzu

Brezno, Horehronské múzeum, Meštiansky dom, Námestie generála M. R. Štefánika 13

16.30 NOX:ART - Prievidza zažiari! (30. - 31. októbra)

Výber diel z festivalu súčasného umenia Biela noc

16.30 h – Kriss Sagan: Kultivácia hĺbky a pomalosti - vernisáž

17.00 h – Slávnostné otvorenie festivalu

Prievidza, sídlisko Píly, mestský park, Squarol

text

17.00 Dušičky z Nového zámku

- večer plný histórie, hudby a výhľadov na nočnú Banskú Štiavnicu

Banská Štiavnica, Nový Zámok, Novozámocká 22

text

17.00 Jesenný večerný výstup do kostolnej veže v Spišskej Novej Vsi

16.55 h - zraz

Spišská Nová Ves, kancelária Turistického informačného centra

17.30 Večer na hrade Šášov

- vyrezávanie svetlonosov

- virtuálna prehliadka Pohronskej hradnej cesty prostredníctvom VR okuliarov

- komentovaná prehliadka hradu

Žiar nad Hronom, hrad Šášov, dolný hrad

text

18.00 Noc v Botanickej záhrade (30. - 31. októbra)

18.00 h - vernisáž landartového diela Metamorfóza od umelca Štefana Poláka

Košice, **Botanická záhrada UPJŠ**, Mánesova 23

text

22.00 CheckPoint Night - prvé nočné testovanie na HIV, syfilis a hepatitídu C v nočných hodinách

- testovanie potrvá do 03.00 h

Bratislava, komunitné testovacie centrum CheckPoint HIV, Pražská 11

text

Prehľad kultúrnych udalostí vychádza v domácom a easy servise o 17.00 h

Informácie o očakávaných udalostiach nájdete aj v aplikácii TASR Kalendárium na adrese kalendarium.tasr.sk

lt mik

Autor: MIK

Legendárny Fabian pomáha študentom: Teším sa z tohto projektu (FOTO)

30. 10. 2026, 7:04, Zdroj: **kosiceonline.sk**, Autor: **Peter Jesenský**, Sentiment: **Pozitívny**, Téma: **Univerzitné spolky, organizácie a médiá**, Kľúčové slová: **University Spartacus**
Dosah: **3 352** GRP: **0,07** OTS: **0,00** AVE: **272 EUR**

Legendárny Fabian pomáha študentom: Teším sa z tohto projektu (FOTO)

Hokejisti výberu troch košických univerzít združení pod hlavičkou **University Spartacus** podávajú v úvode sezóny výkony ako na hojdačke.

Štefan Fabian pomáha študentom v klube **University Spartacus** / PETER JESENSKÝ

V prvom kole Univerzitnej ligy uštedrili Trenčínu desiatku, následne im ju „načapovali“ v Nitre. Náladu si opätovne vylepšili obratom z 1:3 na 4:3 v Žiline, no v domácom súboji 4. kola proti Bratislave museli prehltnúť tesnú prehru 3:4.

„Musím pogratulovať súperovi k víťazstvu, ktorý ukázal pripravenosť i kvalitu. Som však presvedčený o tom, že v našom mužstve je väčší potenciál. Odkryjeme ho len tvrdou prácou. Chlapci si musia viac veriť, viac sa hokejom baviť, lepšie plniť trénerské pokyny a potom budú víťazstvá pribúdať,“ rozhovoril sa po tesnej prehre v prestížnom meraní síl metropol východu a západu tréner Štefan Fabian. Za pozitívum označil schopnosť návratu do zápasu, ktorý sa začal pre Košičanov veľmi zle. Ešte na začiatku 30. minúty prehrávali 0:3, no neskôr sa dostali dvakrát na kontakt. V hre o body tak boli do posledných sekúnd. „Klobúk dole pred hráčmi, už zápas predtým otáčali z 1:3. V Žiline nám to vyšlo, teraz nie. Sezóna je však dlhá a my sa sústredíme hlavne na jej záver. Dovtedy sa potrebujeme neustále zlepšovať.“

Stredajší výsledok zo Steel arény výrazne vyrovnal priebežné tabuľkové poradie. Za dvanásťbodovou Banskou Bystricou sa po novom nachádzajú až štyri tímy so šiestimi bodmi. Okrem Košíc je jedným z nich práve STU Bratislava.

„Zaslúžené víťazstvo. Všetci chalani do toho dali všetko a vezieme si cenné body. Dôležitá bola prvá tretina. Vytvorili sme si trojgólový náskok a potom sme už len blokovali strely a bojovali, “ vyslovil sa spokojným hlasom kapitán STU Marko Šuba. Študenti z hlavného mesta zažívajú v Univerzitnej lige nováčikovskú sezónu a dve víťazstvá v úvodných štyroch dueloch tak vnímajú ako pozitívny štart. „Každé víťazstvo dodáva väčšiu energiu do tréningov i zápasov. Sme nový tím, ale myslím si, že v Bratislave už takýto projekt chýbal. Máme tu veľa bratislavských odchovancov i chalanov z celého Slovenska, ktorí tu prišli študovať. Káder je teda široký a v tíme vládne boj o miestenky v zostave. To je skvelé a našou dlhodobou ambíciou je zosadiť Banskú Bystricu z majstrovského trónu.“

Tím **University Spartacus** je naopak súčasťou Univerzitnej ligy od jej vzniku a vedenie klubu sa snaží každým rokom skvalitňovať podmienky i realizačný tím. K hlavnému kormidelníkovi Matejovi Hamrákovi pribudol v aktuálnom ročníku bývalý skvelý obranca Štefan Fabian.

„V lete ma čistou náhodou oslovil pán Peter Žifčák a povedal som mu, že v rámci mojich časových možností pomôžem rád. Myslím si, že skúseností mám dosť, ale toto nie je o mne. Je to o chlapcoch, ktorí hrajú hokej popri škole a venujú mu svoj čas. Teším sa z toho, že aj vysoké školy žijú hokejom, “ poznamenal člen úzkeho klubu hráčov s tisíckou štartov v našej najvyššej súťaži. Počas uplynulej sezóny pôsobil v pozícii asistenta v extraligovej Spišskej Novej Vsi, teraz zastáva rovnakú pozíciu v Spartacuse. Počas aktuálneho pobytu Mateja Hamráka vo Francúzsku figuruje ako zaskakujúci hlavný tréner. „ Je to pre mňa niečo nové, ale chlapci sú v pohode a na tréningy chodia veľmi poctivo. Play-off má na základe formátu isté každý a preto je teraz dôležité práve pracovať a pripravovať sa na dôležitejšie fázy.“

Myšlienku spojenia štúdia na vysokej škole a hokeja vníma extraligová legenda veľmi pozitívne. „ Takto ostávajú pri športe a oceniť musím aj výbornú divácku kulisu, ktorú vytvorili študenti. Je to hlavne o tom, aby sa všetci bavili a oceňujem aj myšlienku novej stredoškolskej ligy. Deti a mládež potrebujú športovať a každá takáto súťaž je plusom,“ dodal bývalý obranca, ktorý odohral v slovenskej extralige za Košice, Skalicu, Nitru a Poprad 1089 zápasov s bilanciou 269 gólov a 201 asistencií.

Univerzitná hokejová liga – 4. kolo:

University Spartacus Košice – STU Bratislava 3:4 (0:0, 2:4, 1:0)

Góly: 30. Divulit (M. Grega), 32. Onderík (Divulit, M. Grega), 44. Miovkanych (Kuzár) - 22. Ďurica (Hodál, Ulbricht), 23. Valovič (Živčák, Bakoš), 27. Hodál (Ďurica), 37. Ďurica (Fazekas, Valovič)

Rozhodovali: Homola – Riš, Vall, Divákov: 283

Autor: Peter Jesenský

Košickú botanickú záhradu skrášli nová inštalácia

30. 10. 2026, 10:45, Zdroj: **kosiceonline.sk**, Sentiment: **Pozitívny**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **Pavol Mártonfi, UPJŠ, Univerzita Pavla Jozefa Šafárika**
Dosah: **3 352** GRP: **0,07** OTS: **0,00** AVE: **272 EUR**

Košickú botanickú záhradu skrášli nová inštalácia

Na Tokaji vzniká Zrkadlo mysle.

Krajská organizácia cestovného ruchu Košice Región Turizmus (KRT) od roku 2023 buduje v spolupráci so župou Slovenskú landartovú galériu. Ide o sieť umeleckých diel na vybraných miestach, ktorá sa opäť rozšíri. Na Tokaji vzniká Zrkadlo mysle od Šimona Kerna. Botanickú záhradu **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika** (BZ **UPJŠ**) v Košiciach skrášli monumentálna inštalácia Metamorfóza od Štefana Poláka. Počas dnešnej slávnostnej vernisáži so začiatkom o 18.00 hod. bude výnimočne nasvietená.

„Lokality sú od seba vzdialené, spája ich však spoločná myšlienka, a návštevníkom tak dávajú nový dôvod cestovať po regióne. Obe nové diela vzišli z návrhov tretieho ročníka výzvy, ktoré hodnotila odborná porota v zložení Dorota Kenderová, Peter Tajkov, Adrián Kobetič, Igor Cziel a Martin Michálek. Projekt kurátorsky zastrešil historik a teoretik umenia Peter Megyeši," uviedla KRT.

Slovenská landartová galéria je podľa predsedu Košického samosprávneho kraja (KSK) Rastislava Trnku výnimočným projektom KRT:

„Ukazujeme ním, že Košický kraj nie je bohatý len na históriu a prírodu, ale aj na súčasnú kultúru a kreatívnych ľudí. Diela v krajine sme posunuli z objektov v priestore na miesta s konkrétnou emóciou a príbehom, ktoré oslovia domáceho aj zahraničného návštevníka."

Košickú botanickú záhradu skrášli nová inštalácia (Ilustračná fotografia) / facebook.com/botanickazahradaupjs

Riaditeľ BZ **UPJŠ Pavol Mártonfi** povedal, že v spolupráci s KRT pripravili podujatie s názvom Noc v záhrade:

„Sme veľmi radi, že pre umiestnenie diela bola vybraná práve BZ **UPJŠ** v Košiciach, ktorá sa systematicky venuje sprístupňovaniu umeleckých diel vo svojich priestoroch. Medzi rastlinami, prírodou a umením je totiž prirodzená väzba a synergia. Veríme, že návštevníci ocenia možnosť zažiť našu tajomnú nočnú džungľu a večerným trekom areálom sa dostanú k samotnému motýliemu dielu Metamorfóza. Iba počas týchto dvoch dní ho totiž budú môcť vidieť takto jedinečne osvetlené vo večerných hodinách."

Metamorfózu vytvoril vizuálny umelec a pedagóg Štefan Polák. Dielo odráža jeho prístup, ktorý v tvorbe reflektuje spoločenské a technologické zmeny a konfrontuje ich s filozofickým odkazom. KRT doplnila, že objekt spája digitálnu estetiku a prírodný proces premeny:

„Ústredným motívom je posledná fáza metamorfózy, keď sa nehybná forma mení na let. Dielo tvoria dva monumentálne fragmenty krídel zložené zo stoviek drevených modulov morených prírodnými pigmentmi. Z diaľky splývajú do celistvého obrazu, zblízka odhaľujú mozaiku, ktorá pripomína mikroskopickú štruktúru šupín motýlích krídel. Drevené pixely sú rezané šikmo, takže farby diela sa počas dňa menia podľa dopadajúceho svetla."

Vo Vinárstve Mea Grati na Tokaji pribudne Zrkadlo mysle od slovenského umelca a dizajnéra Šimona Kerna. KRZ priblížila, že ide o vizuálny a zvukový objekt, ktorý zapája aj návštevníkov:

„ Monumentálny stĺp vykladaný recyklovanými fľašami od vína z lokálnych zdrojov odkazuje na vinársku identitu tokajskej krajiny. Hrdlá fliaš vytvárajú optický raster, ktorý sa mení so svetlom, a vo vetre vydáva meditatívny, tónovitý zvuk. Spodná časť objektu slúži na sedenie, a tak dielo v krajine funguje ako optický a akustický maják, ktorý je orientačným bodom, a zároveň miestom na oddych."

Slovenská landartová galéria je podľa výkonnej riaditeľky KRT Lenky Vargovej Jurkovej dôkazom toho, že Košický kraj dokáže udávať udržateľné trendy v cestovnom ruchu na Slovensku:

„Je pre mňa obrovským zadosťučinením vidieť, ako sa nám darí takto unikátne a citlivo prepájať moderné umenie so samotnou prírodou a prinášať návštevníkom úplne nový rozmer zážitkov."

Zdroj: SITA

Autor: KOŠICE ONLINE

Aj tento rok máme v tíme stážistu z právnickej fakulty

30. 10. 2026, 11:23, Zdroj: **poradna-prava.sk**, Sentiment: **Pozitívny**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **UPJŠ, Právnická fakulta UPJŠ**
Dosah: **17** GRP: **0,00** OTS: **0,00** AVE: **29 EUR**

Aj tento rok máme v tíme stážistu z právnickej fakulty

Pridané: 13. októbra 2026

V rámci spolupráce s Právnou klinikou **Právnickej fakulty UPJŠ** v Košiciach pokračujeme v poskytovaní stáží, ktoré umožňujú študentom a študentkám získať cenné skúsenosti z praxe.

Náš nový stážista Samuel bude mať príležitosť nahliadnuť do našej každodennej práce pri ochrane práv Rómov a Rómok na Slovensku.

Teší nás, že každým rokom pribúdajú študenti a študentky, ktorí sa zaujímajú o našu prácu v oblasti ochrany ľudských práv, práv menšín a antidiskriminačného práva.. Veríme, že prepájanie teórie s praxou je dôležitou súčasťou vzdelávania budúcich právničiek a právnikov.

Samuela srdečne vítame v našom tíme a tešíme sa na spoločnú spoluprácu.

V košickej botanickej záhrade predstavia inštaláciu Metamorfóza

30. 10. 2026, 11:53, Zdroj: **tasr.sk**, Vydavateľ: **Tlačová agentúra Slovenskej republiky**, Autor: **TASR**, Sentiment: **Pozitívny**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **Pavol Mártonfi, UPJŠ, Univerzita Pavla Jozefa Šafárika, Botanická záhrada UPJŠ**
Dosah: **1 554** GRP: **0,03** OTS: **0,00** AVE: **191 EUR**

V košickej botanickej záhrade predstavia inštaláciu Metamorfóza

Košice 30. októbra (TASR) - V Botanickej záhrade **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika** (**UPJŠ**) v Košiciach predstavia inštaláciu Metamorfóza od vizuálneho umelca Štefana Poláka. Ako TASR informovali z krajskej organizácie cestovného ruchu Košice Región Turizmus (KRT), verejnosti inštaláciu oficiálne predstavia na slávnostnej vernisáži v piatok o 18.00 h, pri ktorej bude dielo nasvietené. Vernisáž bude súčasťou podujatia Noc v botanickej záhrade, ktoré pripravila krajská organizácia cestovného ruchu KRT v spolupráci s **Botanickou záhradou UPJŠ**. „Medzi rastlinami, prírodou a umením je totiž prirodzená väzba a synergia. Veríme, že návštevníci ocenia možnosť zažiť našu tajomnú nočnú džungľu a večerným ´trekom´ areálom sa dostanú k samotnému motýliemu dielu Metamorfóza," uviedol riaditeľ **Botanickej záhrady UPJŠ Pavol Mártonfi**. Ako zdôraznil, iba počas piatka a soboty (31. 10.) majú návštevníci možnosť vidieť dielo podľa neho jedinečne osvetlené vo večerných hodinách. Dielo Metamorfóza vytvoril vizuálny umelec a pedagóg Štefan Polák, ktorý pracuje multimediálne - od klasického výtvarníctva a sochárstva po digitálnu maľbu a priestorové inštalácie. Podľa KRT vo svojej tvorbe reflektuje spoločenské a technologické zmeny a konfrontuje ich s filozofickým odkazom. „Tento prístup sa odráža aj v Metamorfóze, ktorá do botanickej záhrady prináša objekt spájajúci digitálnu estetiku s prírodným procesom premeny. Ústredným motívom je posledná fáza metamorfózy, keď sa nehybná forma mení na let," dodala organizácia KRT s tým, že dielo tvoria dva fragmenty krídel, ktoré sú zložené zo stoviek drevených modulov morených prírodnými pigmentmi. Mozaika, ktorá z diaľky splýva do celistvého obrazu, je zložená z drevených šikmo rezaných dielikov. Počas dňa sa farby diela menia podľa dopadajúceho svetla. Dielo predstaví Slovenská landartová galéria, ktorú buduje KRT spoločne s Košickým samosprávnym krajom (KSK) od roku 2023. Ako krajská organizácia dodala, ide o sieť umeleckých diel na vybraných miestach Košického kraja, ktoré spája spoločná myšlienka a návštevníci tak majú nový dôvod cestovať po regióne. Podľa predsedu KSK Rastislava Trnku projektom Slovenskej landartovej galérie ukazujú, že kraj nie je bohatý len na históriu, ale aj na súčasnú kultúru a kreatívnych ľudí. Druhé dielo s názvom Zrkadlo mysle podľa KRT vzniká vo vinárstve na Tokaji a autorom je slovenský umelec a dizajnér Šimon Kern. mah ima

Autor: TASR

Ďalší akademici z východoslovenských univerzít získali najvyšší titul

30. 10. 2026, 12:32, Zdroj: **kosiceonline.sk**, Autor: **Jana Tomaškovičová**, Sentiment: **Pozitívny**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **vedenie UPJŠ OR vedenie Univerzita Pavla Jozefa Šafárika, Laura Hoľanová, Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, UPJŠ, Univerzita Pavla Jozefa Šafárika, Lekárska fakulta UPJŠ**
Dosah: **3 352** GRP: **0,07** OTS: **0,00** AVE: **272 EUR**

Ďalší akademici z východoslovenských univerzít získali najvyšší titul

Aktualizované: 15.25 hod.

Prezident Peter Pellegrini v októbri vymenoval 30 nových profesorov. Medzi nimi sú aj štyria akademici, ktorí pôsobia v metropole východu. **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach** má podľa jej hovorkyne **Laury Hoľanovej** dvoch nových profesorov vrátane Erika Dosedlu, ktorý získal najvyšší akademický titul v odbore gynekológia a pôrodníctvo:

„Profesor Erik Dosedla pôsobí na Gynekologicko-pôrodníckej klinike **Lekárskej fakulty UPJŠ** a Nemocnice AGEL Košice-Šaca. Vo svojej odbornej činnosti sa zameriava najmä na perinatológiu, fetálnu medicínu, včasnú prenatálnu diagnostiku a miniivazívnu gynekologickú chirurgiu. Je autorom dvoch vedeckých monografií a spoluautorom viac ako 72 vedeckých a odborných prác. Medzi jeho významné odborné kompetencie patrí aj roboticky asistovaná gynekologická chirurgia s využitím systému Da Vinci."

Marek Šoltés sa stal profesorom v odbore chirurgia. Na I. chirurgickej klinike **Lekárskej fakulty UPJŠ** sa venuje najmä miniinvazívnej chirurgii a laparoskopickým operáciám.

„V rokoch 2015 až 2019 bol členom výkonného výboru Európskej asociácie endoskopickej chirurgie a predsedom jej výboru pre vzdelávanie a tréning. Dlhodobo sa podieľa na rozvoji vzdelávania v miniinvazívnej chirurgii a je tvorcom a odborným garantom európsky akreditovaných kurzov zameraných na základné zručnosti, šitie a uzlenie v laparoskopickej chirurgii. Pôsobí tiež v medzinárodných odborných štruktúrach a podieľa sa na rozvoji európskej špecializačnej certifikácie v miniinvazívnej chirurgii," priblížila Hoľanová.

Marek Šoltés sa stal profesorom v odbore chirurgia / facebook.com/UniverzitaPavlaJozefaSafarikaVkosiciach

Rovnaký počet profesorov pribudol aj na Technickej univerzite. Jedným z nich je aj Ľuboš Ovseník, ktorý si prevzal dekrét o vymenovaní v odbore informatika. Na Fakulte elektrotechniky a informatiky pôsobí od roku 1991, kde sa venuje vysokoškolskej pedagogike, vedeckému výskumu a rozvoju moderných informačných a komunikačných technológií:

„Za obdobie môjho pôsobenia prešli komunikačné technológie zásadnou premenou, od tradičných telekomunikačných systémov až po dnešné vysokokapacitné siete, ktoré tvoria nevyhnutnú infraštruktúru digitálnej spoločnosti. Táto dynamika prináša nové výskumné otázky a zároveň kladie vysoké nároky na prípravu budúcich odborníkov. Ťažiskom mojej odbornej práce sú optické komunikačné systémy a vysokorýchlostný prenos dát. Skúmam najmä možnosti, ako efektívnejšie využiť kapacitu optických vlákien a zároveň zvýšiť kvalitu a spoľahlivosť prenosu. Tejto problematike bola venovaná aj moja inauguračná prednáška s názvom Vybrané aspekty optimalizácie a prenosu ultra DWDM systémov. Ide o systémy, v ktorých sa jedným optickým vláknom súčasne prenáša veľké množstvo informácií prostredníctvom viacerých veľmi blízkych svetelných vlnových dĺžok. Vo výskume sa zaoberám aj bezdrôtovými optickými komunikáciami a hybridnými systémami, ktoré prepájajú výhody optického a rádiového prenosu. V poslednom období sa venujem tiež možnostiam využitia umelej inteligencie a strojového učenia pri analýze, optimalizácii a riadení komunikačných sietí. Tieto prístupy môžu prispieť k efektívnejšiemu využívaniu sieťových zdrojov, k včasnému rozpoznávaniu porúch a k rozvoju inteligentných komunikačných systémov budúcnosti. Rovnako dôležitou súčasťou môjho pôsobenia je vzdelávanie a odborné **vedenie** študentov, diplomantov a doktorantov. Usilujem sa, aby sa už počas štúdia stretávali s reálnymi vedeckými a technickými problémami a naučili sa samostatne hľadať riešenia. Za podstatné považujem viesť mladých ľudí nielen k odborným vedomostiam, ale aj ku kritickému mysleniu, tvorivosti a zodpovednosti. Práca so študentmi je pre mňa príležitosťou odovzdávať skúsenosti a zároveň spoločne hľadať nové riešenia. Verím, že práve prepojenie kvalitného vzdelávania, vedeckého výskumu a praktických aplikácií vytvára pevný základ pre ďalší rozvoj informačných komunikačných technológií."

Ľuboš Ovseník okrem toho vzdeláva a odborne vedie študentov, s ktorými prepája teóriu s matematickým modelovaním, počítačovými simuláciami a experimentálnym overením postupov. Súčasťou Fakulty baníctva, ekológie, riadenia a geotechnológií TUKE je od roku 2001 aj Gabriel Wittenberger, ktorý sa stal profesorom v odbore získavanie a spracovanie zemských zdrojov:

„Moje profesijné zameranie je nasmerované k problematike hlbinného vŕtania, teda vŕtaniu na ropu, zemný plyn, geotermálnu energiu a prieskumným technologickým vrtom. Moja vedecko-pedagogická dráha v spomínaných zameraniach postupne napredovala cez jednotlivé hodnosti a vyvrcholila inauguračnou prednáškou na tému Inovácie v oblasti vŕtania hlbinných vrtov z hľadiska perspektívy efektívnejšieho využívania zemských zdrojov v odbore získavania a spracovania zemských zdrojov. Vo svojich prednáškach študentom komplexne objasňujem problematiku od prieskumu, ťažby, dopravy a spracovania nerastných zdrojov, či už sú v plynom, kvapalnom, alebo tuhom stave. V súčasnosti je mimoriadne dôležité zachytiť trend vo využívaní geotermálnej energie nielen na rekreačné, ale predovšetkým na priemyselné účely. Do tejto oblasti je nasmerovaná aj moja vedecko-výskumná činnosť, kde som publikoval viacero vedeckých a odborných článkov, monografií doma aj v zahraničí. Vo vzdelávacom procese na všetkých stupňoch považujem za dôležité nadobudnuté teoretické a vedecké znalosti spojiť s odbornou praxou prostredníctvom exkurzií, stáží a pracovných pobytov. Iba tak sa končiaci študenti stanú žiadanými na trhu práce vo svojich odborných zameraniach. Aj napriek tomu, že získavanie, spracovanie a využívanie uhľovodíkov a ďalších nerastných surovín je v súčasnosti často predmetom diskusií s tlakom využívať obnoviteľné zdroje energie, budú ešte nejaký čas súčasťou našich potrieb každodenného života."

Prešovská univerzita

Na Filozofickej fakulte Prešovskej univerzity (PU) pôsobí Klaudia Bednárová Gibová, ktorá si z rúk prezidenta Petra Pellegriniho prevzala vymenovací dekrét v odbore cudzie jazyky a kultúry. Podľa hovorkyne PU Ingrid Timkovej prepája jazykovedný výskum s praktickými

otázkami prekladu a porozumenia odborným textom v medzinárodnom prostredí:

„Profesorka Klaudia Bednárová Gibová pôsobí na Inštitúte anglistiky a amerikanistiky, kde sa venuje prekladateľstvu, translatológii a lingvistike. Vo svojej vedeckej a pedagogickej práci sa zameriava predovšetkým na preklad inštitucionálno-právnych textov Európskej únie, prekladateľské postupy rôznych typov textov, anglickú lexikológiu a vývoj anglického jazyka.“

Anna Plišková sa stala profesorkou v odbore slovanské jazyky a literatúry. Zároveň podľa Timkovej patrí medzi významné osobnosti rusínskej jazykovedy na Slovensku:

„Dlhodobo sa venuje výskumu rusínskeho jazyka, jeho kodifikácii, jazykovej norme a kultúre. Svoju odbornú, pedagogickú a vedeckovýskumnú činnosť spája s PU, kde pôsobí na Ústave rusínskeho jazyka a kultúry Filozofickej fakulty. Významnou súčasťou jej práce je rozvoj rusínskeho spisovného jazyka, príprava odborných a vzdelávacích materiálov a podpora jej uplatnenia vo vzdelávaní a verejnom živote.“

Autor: Jana Tomaškovičová

STVR si Sviatok všetkých svätých a Pamiatku zosnulých pripomenie v televízii aj v rozhlase

30. 10. 2026, 13:00, Zdroj: **stvr.sk**, Vydavateľ: **Slovenská televízia a rozhlas**, Sentiment: **Pozitívny**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **UPJŠ, Lekárska fakulta UPJŠ**
Dosah: **89 190** GRP: **1,98** OTS: **0,02** AVE: **952 EUR**

STVR si Sviatok všetkých svätých a Pamiatku zosnulých pripomenie v televízii aj v rozhlase

Slovenská televízia a rozhlas si Sviatok všetkých svätých a Pamiatku zosnulých pripomenie na televíznych okruhoch aj rozhlasových staniciach.

Zdroj: STVR

Jednotka v nedeľu 1. novembra odvysiela v priamom prenose svätú omšu z Dómu sv. Alžbety v Košiciach a ráno uvedie premiéru koprodukčnej animovanej rozprávky Príbehy z čarovnej záhrady.

Dvojka ponúkne adaptácie diel slovenských literátov a dokumenty a spravodajský okruh 24 špeciálne vydanie relácie Dušičkový čas s Matejom Baránkom a hosťami.

Rozhlasové stanice prinesú publicistiku, živé spomienkové programy, duchovnú hudbu aj literárne pásma.

Jednotka

Jednotka pripravila na nedeľu 1. novembra sviatočný program pre celú rodinu. Ráno od 6.40 h patrí najmenším divákom blok animovaných relácií Sam a Júlia z Myšieho domu, Bluey, Kenguria pláž, Garfield a Lassie – Nové dobrodružstvá. O 7.45 h nasleduje premiérová časť relácie Babka a dedko čarujú a o 8.10 h premiérová časť relácie Lov slov junior.

O 8.45 h uvedie Jednotka premiéru animovanej rozprávky Príbehy z čarovnej záhrady, na ktorej sa koprodukčne podieľala aj STVR.

Rozpráva o troch deťoch, ktoré po smrti starej mamy, rodinnej rozprávačky, trávia noc u starého otca a ticho v dome začnú zapĺňať vlastnými príbehmi.

O 10.00 h odvysiela Jednotka premiérovú časť relácie Slovensko v obrazoch, ktorá bude tematicky venovaná sviatku, a o 10.30 h prinesie v priamom prenose Svätú omšu zo slávnosti Všetkých svätých z Dómu sv. Alžbety v Košiciach.

Od poludnia sa vo vysielaní vystriedajú Búrlivé výšiny (12.00 h), Agatha Christie: Poirot – Halloweensky večierok (13.55 h), 3. časť seriálu Alžbetin dvor (15.25 h) a Hrbáč (16.55 h). Večer o 20.30 h uvedie Jednotka premiérovú časť relácie Pečie celé Slovensko, o 21.50 h premiérovo Srdcia a deň uzavrie o 22.50 h relácia Opri sa o mňa s Kristínou Svarinskou.

Dvojka

Dvojka otvorí nedeľu 1. novembra venovanú Sviatku všetkých svätých dokumentárnym filmom Vo vetre kopýt o ojedinelom chove koní vo voľnej prírode. Do minulosti sa diváci vrátia v dokumentoch Zatopené o dedinách, ktoré zmizli pod hladinou pri výstavbe Liptovskej Mary, a Blízko je tak ďaleko..., v ktorom Naďa Hejná spomína na významné osobnosti pochované na Národnom cintoríne.

Priestor dostanú aj adaptácie príbehov najznámejších slovenských literátov. Dies irae Martina Kukučína ožije v réžii Martina Ťapáka.

Poviedku Boženy Slančíkovej-Timravy Skon Paľa Ročku previedol do televíznej podoby Martin Šulík a príbeh starnúceho muža, ktorý sa bráni vlastnému osudu, uvidia diváci vo filme Smrť Pavla Duchaja podľa predlohy Mila Urbana.

Krásu slovenskej prírody aj premenu ročných období ukážu dokumenty Život v Karpatoch – Jeseň a Rovina, hmly a biela farba.

V podvečer sa Milan Kňažko a Magda Vašáryová predstavia v poviedkovom filme o ľudskom utrpení a nádeji Uzlíky nádeje. Večer uvedie Dvojka pre najmenších divákov aj animovaný film Príbehy z čarovnej záhrady.

Vo večernom vysielaní predstaví dokumentárna séria Radosť zo života osobnosť televíznej obrazovky Olda Hlaváčka a profilový dokument Marína, Marilyn a tie ďalšie... prvú televíznu herečku Marínu Kráľovičovú. Vysielanie uzavrie poeticky ladený film

24

Na spravodajskom okruhu 24 sa sviatočné vysielanie začne už v sobotu 31. októbra. O 12.10 h. 24 odvysiela premiéru špeciálneho vydania rozhlasovej relácie Dušičkový čas s Matejom Baránkom a hosťami, ktoré sa zameria na epidémiu samoty, smútok a fenomén života a smrti počas „Dušičiek“.

Reprízy relácie budú odvysielané aj v nedeľu 1. novembra o 7.10 h a 13.10 h. V sobotňajšom popoludňajšom prúdovom vysielaní Aktuálne 24 prinesie redaktor STVR Miroslav Lyko rozhovor s katolíckym kňazom Radoslavom Šaškovičom.

V nedeľu 1. novembra zaradí 24 archívne časti cyklu SK DEJINY o vnímaní smrti a posledných rozlúčkach v našich dejinách – o 6.05 h Smrť v dejinách a o 12.15 h Posledné rozlúčky.

V sobotu a v nedeľu o 20.15 h odvysiela 24 dvojdielny koprodukčný dokumentárny film Jeden deň v živote Zeme.

V nedeľu o 18.00 h pripravuje 24 videochat s Martinom Reyom o mexickom sviatku Día de los Muertos.

Rádio Slovensko

Rádio Slovensko sa v dennej publicistike pozrie na architektúru a históriu cintorínov a predstaví aj každoročnú dušičkovú výzvu Viac lásky, menej plastov.

V seriáli Príbeh na týždeň s názvom Strážcovia spomienok v aktuálnom týždni ponúkne Dáša Omastová pohľad na prácu správcov cintorínov, kamenárov, záhradníkov a pracovníkov pohrebných služieb, priestor dostanú aj obradníci, sprievodcovia po historických hroboch či plačky.

Vo sviatočnú nedeľu 1. novembra po 8.00 h privíta Štefan Chrappa v programe Hosť nedeľného Dobrého rána gréckokatolíckeho kňaza Rastislava Čížika.

Rádio Regina

Rádio Regina Západ už tradične odvysiela 1. novembra po 13.00 h dvojhodinový živý program Svieca za blízkeho s moderátorkou Hanou Michalčíkovou.

Na Pamiatku zosnulých 2. novembra od 15.05 h do 17.00 h zaznie pásmo Rozlúčky 2026, ktoré prostredníctvom archívnych rozhovorov pripomenie osobnosti zosnulé v tomto roku.

Rádio Regina Stred si Pamiatku zosnulých 2. novembra pripomenie celodenným vysielaním. O 8.40 h a v pokračovaní o 9.09 h sa redaktorka Sylvia Hoffmannová prihlási zo symbolického cintorína vo Východnej, ktorý pripomína ľudí z oblasti folklóru.

Daniela Fullová sa o 9.20 h porozpráva s Patríciou Garajovou Jarjabkovou, ktorá pracuje v mobilnom hospici so seniormi a skúsenosti má aj ako dula pre umierajúcich, o tom, ako sa smrti nebáť.

Predpoludnie o 10.40 h bude patriť Národnému cintorínu v Martine, popoludní o 13.20 h sa poslucháči dozvedia, ako v Žiline plánujú vybudovať ekologický cintorín, a o 15.24 h ich rádio pozve na prechádzku po starom baníckom cintoríne v Hodruši-Hámroch. V relácii Zahrajte mi túto o 16.05 h si spolu zaspomínajú na etnomuzikológov Alicu a Oskára Elschekovcov, s ktorými sa folklórna obec tento rok navždy rozlúčila.

Rádio Regina Východ uvedie v nedeľu 1. novembra po 13.00 h fíčer Martiny Vaškovej Čo ukrýva ľudská slza o výskume ľudských sĺz, ktorý od roku 2015 realizuje **Lekárska fakulta UPJŠ** v Košiciach.

Po 14.00 h sa Danuša Reginová bude pýtať, aký význam má pre nás ticho a prečo sa nedokážeme zastaviť, vydržať mlčanie a načúvať sami sebe.

Pondelňajšie vysielanie od 10.00 h do 12.00 h sa zameria na hodnoty, ktoré človek prehodnocuje v období pred smrťou. O tom, či je súčasný človek schopný pokory, odpustenia a prijatia vlastnej zraniteľnosti, budú hovoriť odborníci z paliatívnej starostlivosti a hospicov, psychológovia, filozofi aj kňazi, priestor dostanú aj osobné ľudské príbehy.

Rádio Devín

Rádio Devín otvorí 1. november o 6.30 h sviatočným Prelúdiom s Omšou sv. Cecílie, jedným z najvýznamnejších duchovných diel Charlesa Gounoda, a motetom Ave Maria Franza Biebla.

Relácia Musica sacra sa o 8.00 h zameria na svätých a sväté v hudbe od stredoveku po 20. a 21. storočie, v dielach anonymných stredovekých autorov, Nicolasa Gomberta, Josepha Haydna, Igora Stravinského a Mirka Krajčiho.

Sviatočné Nedeľné matiné o 10.30 h prinesie Tryptyk a Koncert č. 1 pre klavír a orchester Wojciecha Kilara. Popoludní o 15.30 h bude relácia Hrá SOSR okrem príspevku k 100. výročiu rozhlasového vysielania aj hudobnou reflexiou troch pamätných dní: sobotňajšieho Dňa reformácie, nedeľného Sviatku všetkých svätých a pondelkovej Pamiatky zosnulých.

K reformácii zaznie Symfónia č. 5 „Reformačná“ Felixa Mendelssohna a k obom novembrovým dňom Requiem Luigiho Cherubiniho. Večerný program predznamená Dušičky: o 22.30 h predstaví Nová hudba Rádia Devín Requiem poľského skladateľa Pawła Łukaszewského, ktoré vyrastá zo spomienok na blízkych a z viery v nový život a ktorého časti autor venoval aj pamiatke Wojciecha Kilara a Johna Tavenera.

Deň uzavrie o 23.00 h Musica slovaca so skladbami Vladimíra Godára Déploration sur la mort de Witold Lutosławski a Iris Szeghy Musica dolorosa, ktorá na slovenskú premiéru čakala viac než 20 rokov.

Sviatku sa prispôsobí aj slovesné vysielanie Rádia Devín. Ráno o 6.00 h zaznie Paliatívna poézia Ali Brindovej a o 7.00 h prinesie relácia Ľudia fakty udalosti pásmo J. Gembického a H. Rodovej Kráčajúc po hroboch predkov.

O 9.00 h bude nasledovať rozprávková hra Jána Uličianskeho Malá princezná, napoludnie fíčer Mirjany Šišolákovej Posledná stanica o Národnom cintoríne v Martine.

Popoludní o 15.00 h si poslucháči vypočujú prózu Eleny Ferrante Dni opustenia v nahrávke z roku 2020 a o 16.30 h dokument K. Mišovica Soňa Valentová – cesta herečky. O 18.00 h odvysiela Rádio Devín fíčer E. Weidlera Chvála chvíli a večer o 19.00 h v Hre na nedeľu drámu Henrika Ibsena Keď sa my, mŕtvi, preberieme.

Rádio_FM

Rádio_FM bude sviatočné dni reflektovať v rámci štandardného spravodajstva a pravidelného vysielania s dôrazom na úpravu hudobného formátu.

Radio Slovakia International

Radio Slovakia International priblíži poslucháčom na celom svete pôvod, význam a tradície Sviatku všetkých svätých na Slovensku. Príspevky odkryjú historické a náboženské súvislosti aj súčasné ekologické a spoločenské trendy spojené so spomienkou na zosnulých a ukážu, že sviatok nie je len dňom ticha a smútku, ale aj časom úcty, vďaky, spolupatričnosti a nádeje.

Rádio Patria

Rádio Patria bude 1. novembra vysielať v nedeľnej štruktúre. Sviatku sa budú venovať náboženské programy v rannom prúde aj popoludňajšie vysielanie, výberom skladieb sa mu prispôsobí aj moderovaná hudobná relácia Náušnica.

Rádio Litera

Rádio Litera vysiela v blokoch, ktoré sa počas týždňa opakujú. Od 2. novembra zaradí fíčer Barbory Hrínovej Tajomstvo a pásmo poézie Edgara Allana Poea Večernica, od 3. novembra pásmo poézie Vojtecha Mihálika a Viery Prokešovej Anjeli, od 4. novembra esej Pavla Hudíka Živí a mŕtvi a od 5. novembra verše Tomasza Nawku Ak zomrie vietor.

Dajte vedieť vašim priateľom a známym.

Súvisiace články

Ako má napokon povinná maturita z matematiky vyzerať? Nahradí prijímačky na vysoké školy? (Otázky a odpovede)

30. 10. 2026, 17:49, Zdroj: **sme.sk/domov**, Vydavateľ: **Petit Press, a.s.**, Autor: **Daniela Hajčáková**, Sentiment: **Pozitívny**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **Dušan Šveda**
Dosah: **514 309** GRP: **11,43** OTS: **0,11** AVE: **1680 EUR**

Ako má napokon povinná maturita z matematiky vyzerať? Nahradí prijímačky na vysoké školy? (Otázky a odpovede)

Pre gymanzistov bude povinná pokročilá úroveň.

V septembri 2027 nastúpia do prvých ročníkov stredných škôl žiaci, ktorých sa bude ako vôbec prvých týkať povinná maturita z matematiky.

"Nemusíte sa báť, ani milí rodičia, ani žiaci, že to bude niečo ťažké," sľubuje minister školstva Tomáš Drucker (Hlas).

Po tom, čo minister prvý raz pred viac ako dvomi rokmi spomenul možnosť zavedenia povinnej maturity z matematiky, rezort zvereňuje plán, ako sa k nej ide dopracovať. Zároveň prichádza s viacerými zmenami a novinkami.

Denník SME ich zhŕňa v nasledujúcich odpovediach na základné otázky.

V článku sa dočítate

1. Pre koho bude maturita z matematiky povinná?

2. Od kedy povinnú maturitu z matematiky zavedú?

3. Prečo ministerstvo povinnú maturitu zavádza?

4. Ako bude povinná maturita vyzerať?

5. Nahradí maturita z matematiky prijímačky na vysokú školu?

6. Uvažovalo sa nad tým,že gymnazisti ľahšiu formu matematiky absolvujú už v treťom ročníku. Čo je s týmto plánom?

7. Ako sa zmení výučba?

8. Môže sa povinná maturita z matematiky ešte zrušiť?

1. Pre koho bude maturita z matematiky povinná?

Maturita z matematiky bude mať dve úrovne - základnú a pokročilú.

Na základnej úrovni bude maturita povinná pre gymnáziá, stredné priemyselné školy a vybrané odbory stredných odborných škôl. Zoznam týchto odborov ešte len zverejní rezort školstva. Maturita z matematiky nebude povinná ani na základnej úrovni pre žiakov umeleckých škôl, konzervatórií či športových škôl.

Pokročilú úroveň maturity z matematiky budú musieť absolvovať žiaci gymnázií s posilnením vyučovaním matematiky a informatiky. Predbežne sa ráta s tým, že by bola povinná aj pre všetkých žiakov osemročných gymnázií.

Pri osemročných gymnáziách rezort argumentuje tým, že ide o prestížne školy, na ktoré odchádzajú šikovní žiaci.

Súčasťou predbežného plánu tiež je, že žiaci stredných priemyselných a odborných škôl nebudú mať pokročilú formu maturity vôbec. V rozvrhu im totiž nevychádza potrebná zvýšená časová dotácia na takú formu skúšky. Všetky konkrétnosti ministerstvo ešte upraví vo vyhláške, ktorú bude môcť verejnosť pripomienkovať.

2. Od kedy povinnú maturitu z matematiky zavedú?

Prví žiaci, ktorí budú mať povinnú maturitu z matematiky, nastúpia na stredné školy, prípadne do kvinty osemročného gymnázia, v septembri 2027.

Znamená to, že maturovať po novom budú prvýkrát študenti v roku 2031.

3. Prečo ministerstvo povinnú maturitu zavádza?

Drucker hovorí nielen o maturite, ale o celkovej zmene vo výučbe matematiky, aby boli žiaci vedení k "analytickému mysleniu a riešeniu problémov, s ktorými sa budú celý život stretávať", a to osobitne v čase umelej inteligencie.

"Naším cieľom nie je matematiku urobiť ľahkou, ale zrozumiteľnou a zmysluplnou a predovšetkým užitočnou," hovorí minister. Hovorí, že matematiku potrebujú nielen tí, ktorí sa chystajú na technické odbory, ale v bežnom živote každý.

Rezort argumentuje slabými výsledkami 15-ročných žiakov v testovaní PISA, poukazuje na klesanie podielu stredoškolákov, ktorí maturitu z matematiky absolvujú, aj na zvyšujúcou sa mierou predčasných odchodov študentov z vysokých škôl (tzv. drop-out), lebo vzdelávanie nezvládajú.

"Za ostatné roky sa stretávame s tým, sa tento ukazovateľ prudko zhrošuje, najviac na na technických a kvantitatívnych odboroch prudko zhoršuje," hovorí predseda Slovenskej rektorskej konferencie Vladimír Hiadlovský.

Analytik Michal Rehúš z Centra vzdelávacích analýz ale už vlani upozorňoval na to, že ak chce ministerstvo zlepšiť výučbu matematiky na stredných školách a zabezpečiť, aby z nich mohli vychádzať žiaci lepšie pripravení, s analytickým myslením, nie je nutné preto zavádzať povinnú maturitu z matematiky. Rezort podľa neho nepreukázal, že by išlo o najlepšie riešenie.

"Ak by sme sa pozreli na najúčinnejšie a najzmysluplnejšie opatrenia, tak maturita medzi nimi nebude," povedal Rehúš pre SME. Ak ministerstvo opakovane hovorí, že nechce, aby bola matematika pre žiakov strašiakom, práve zavedením povinnej maturitnej skúšky sa ním podľa neho stať môže.

4. Ako bude povinná maturita vyzerať?

Gymnazisti si ťažšiu či ľahšiu úroveň matematiky budú voliť vo štvrtom ročníku, vysvetľuje riaditeľka Odboru hodnotenia a monitorovania vzdelávania na Národnom inštitúte vzdelávania Ivana Pichaničová.

Pri základnej úrovni maturity budú študenti písať dopoludnia test, pri pokročilej úrovni ich bude ešte čakať náročnejší rozšírený test a k tomu aj ústna skúška.

"Povinná časť maturity bude pre mnohých určite ľahšia ako možno dnes ten strašiak v podobe maturity z matematiky," vraví minister Drucker.

Základná úroveň maturity z matematiky má zodpovedať "praktickému využívaniu pri riešení reálnych problémov", a má u žiaka preukázať porozumenie matematickým pojmom, vzťahom a postupom.

"Základná úroveň bude orientovaná na to, aby sme matematiku vedeli používať ako jazyk, aby sme ju vedeli uplatňovať - to je napríklad čítanie, vyhodnocovanie grafov," hovorí odborný garant zavádzaných zmien **Dušan Šveda**.

Pri pokročilej úrovni má žiak vedieť používať odbornejší jazyk a pri argumentácii využiť nástroje matematiky, akými sú napríklad dôkazy. Študent má zvládať prácu s abstraktnými problémami, dátami a matematickými modelmi.

Ešte je tu jedna zmena. Gymnazisti, ktorí si zvolia pokročilú úroveň maturity, už nebudú musieť maturovať z ďalšieho voliteľného predmetu.

V praxi to znamená, že budú maturovať zo slovenského jazyka, cudzieho jazyka, matematiky a voliteľného predmetu - spoločenskovedného alebo prírodovedného. K týmto predmetom by si mali vybrať ešte ďalší voliteľný predmet, ktorý im ale výberom ťažšej úrovne maturity z matematiky odpadne.

5. Nahradí maturita z matematiky prijímačky na vysokú školu?

Ambíciou je, aby maturita z matematiky v novej podobe v relevatných prípadoch nahradila prijímaciu skúšku na vysoké školy, odpovedá rezort školstva. Podmienky jej uznávanie však naďalej ostanú v rukách vysokých škôl.

"Nový zákon o vysokých školách výslovne zakotvuje vo svojich ustanoveniach túto možnosť pre vysoké školy – teda akceptovať výsledky maturitnej skúšky namiesto prijímacej skúšky alebo jej časti," dodáva ministerstvo.

6. Uvažovalo sa nad tým,že gymnazisti ľahšiu formu matematiky absolvujú už v treťom ročníku. Čo je s týmto plánom?

Plán, že by gymnazisti mohli základnú úroveň maturity z matematiky absolvovať už na konci tretieho ročníka, už neplatí, hoci ho ministerstvo školstva pred rokom verejne prezentovalo ako možný scenár.

Splnomocnenec ministra pre koordináciu regionálneho školstva Slavomír Partila to vtedy vysvetľoval tým, že gymnazisti majú viac hodín matematiky, a teda úroveň vedomostí pre nižšiu úroveň maturity by dosiahli už v treťom ročníku.

Len tí gymnazisti, ktorí by si zvolili náročnejšiu formu maturity z matematiky, by potom vo štvrtom ročníku mali absolvovať test už aj nadstavbovými úlohami a ústnu skúšku.

Ministerstvo ale teraz vysvetľuje, že s takým postupom už nepočíta a aj gymnazisti budú maturovať z matematiky až vo štvrtom ročníku.

"Na základe odborných diskusií, analýz a zohľadnenia všetkých kľúčových faktorov, ktoré vstupujú do organizácie a obsahu vzdelávania, sa napokon ako najvhodnejšie riešenie ukázalo zachovanie maturitnej skúšky v 4. ročníku," odpísalo ministerstvo. Tvrdí, že im to ako lepšie riešenie vyšlo aj po vypracovaní nového kurikula pre stredoškolákov v matematike, a zároveň to "vytvára zrozumiteľné a jednotné podmienky pre maturantov, stredné aj vysoké školy".

7. Ako sa zmení výučba?

Od septembra 2027 vznikne stredným školám povinnosť vyučovať matematiku od prvých ročníkov podľa nového kurikula. Sústrediť sa má na "porozumenie, praktické úlohy, logické myslenie a prácu s dátami namiesto mechanického memorovania".

"Cieľom je, aby vyučovanie, priebežné hodnotenie aj maturitná skúška tvorili jeden logický systém a overovali spôsobilosti, ktoré žiaci počas štúdia podľa nového kurikula nadobudnú," uvádza rezort školstva.

Hoci sa má takto učiť od septembra, ministerstvo v časovom harmonograme avizuje, že štátny vzdelávací program, z ktorého majú školy vychádzať, zverejní až v decembri 2026.

Súčasťou nového prístupu má byť aj preškolenie učiteľov na nový spôsob výučby.

8. Môže sa povinná maturita z matematiky ešte zrušiť?

Od októbra 2025 je povinná maturita z matematiky súčasťou novelizovaného školského zákona, nejde teda len o plán ministerstva.

Na jej zrušenie by teda zmenu zákona musel či už po voľbách alebo po nich schváliť parlament, nejde teda o jednoduché nariadenie ministertva, ktoré si vydáva samo.

Autor: Daniela Hajčáková

Veľ ký VILO pomáha malému VILKOVI

31. 10. 2026, Zdroj: **Plus jeden deň**, Strana: 10, Vydavateľ: **News and Media Holding a.s.**, Autor: **akm**, Sentiment: **Ambivalentný**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Univerzita Pavla Jozefa Šafárika**
Dosah: **217 000** GRP: **4,82** OTS: **0,05** AVE: **4713 EUR**

Veľ ký VILO pomáha malému VILKOVI

Rubrika: SHOWBIZ

Trojročný bojovník si získal celé Slovensko, a teraz?

bratislava - Príbeh Vilka Olexu (3) dojal celé Slovensko. Chlapček z Košíc trpí vzácnou formou Duchennovej svalovej dystrofie, závažným genetickým ochorením, pri ktorom telo postupne prichádza o svaly. Už dnes večer bude súčasťou relácie Vila Rozborila V siedmom nebi.

Diagnóza, ktorú si Richard a Zuzana Olexovci vypočuli vlani v januári, navždy zmenila ich život. Keď sa o nej dozvedeli, odmietli prijať, že pre Vilkovu konkrétnu mutáciu neexistuje dostupná liečba. „Dodnes si pamätám, že to bolo 27. januára minulého roka. Bol som práve u lekárky, ktorá mi oznámila výsledky Vilkovej krvi. Keď som si potom sadol do auta, zlomilo ma to, tak ako by to zlomilo asi každého. Rovnako to neskôr zasiahlo manželku a všetkých našich najbližších," spomína Vilkov otec Richard. „Dozvedeli sme sa, že chlapci s touto diagnózou postupne už v skorom detstve prichádzajú o schopnosť chodiť. Následne v ranej dospelosti potrebujú podporu dýchania pomocou ventilácie. Sú ležiaci a sami už nedokážu dýchať. Napokon zomierajú, a to buď na zlyhanie srdca, alebo na problémy s dýchaním," hovorí Vilkova mama Zuzana.

Otec Richard sa na jar 2026 vydal pešo z Košíc do Bratislavy, aby upozornil na synov príbeh a pomohol získať peniaze na experimentálnu génovú terapiu za 4 milióny eur. Do zbierky sa zapojilo aj množstvo známych tvárí. Doteraz sa podarilo vyzbierať už

2,5

milióna eur. Po mesiacoch výziev, stretnutí, vybavovania a podpory verejnosti sa rodina dostala do ďalšej fázy. Laboratórne skúšky ukázali, že terapia pripravená na Vilkovu konkrétnu genetickú chybu funguje na jeho bunkách podľa očakávaní. Richard sa postupne dostal až k špičkovým vedcom vo Francúzsku a spolu s medzinárodným tímom odborníkov dnes pracujú na unikátnej génovej terapii, ktorá by mohla pomôcť nielen Vilkovi, ale aj ďalším deťom s podobnou genetickou mutáciou.

Na Slovensko preto prvýkrát prišli francúzski vedci, ktorí sa priamo podieľajú na vývoji a príprave lieku pre Vilka. Spolupracujú so slovenskými odborníkmi z Univerzitnej nemocnice Louisa Pasteura a Lekárskej fakulty **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**. Pripravujú ďalšie kroky, ktoré majú terapiu posunúť z laboratória až k samotnému Vilkovi. Prvé laboratórne testy pripravovanej liečby na Vilkových bunkách dopadli úspešne a projekt sa posúva do ďalšej fázy.

Aké veľké prekvapenie si pre rodinu pripravili Vilo Rozboril a TV JOJ? To sa diváci dozvedia už dnes o 20.40 hod. V siedmom nebi. Jedno je isté už teraz. Olexovcov čaká večer, na ktorý nikdy nezabudnú. A po odvysielaní relácie odštartuje od budovy TV JOJ na bratislavskej Kolibe unikátny charitatívny projekt Beh pre Vilka, ktorý symbolicky povedie až do francúzskeho mesta Nantes, kde vzniká

génová terapia, ktorá mu môže zmeniť život. „Tento beh bude o skvelých športových výkonoch ľudí, ktorí sa spojili, aby podporili rodičov v ich snahe zachrániť svojho malého synčeka. Ale bude aj o čase. Každý kilometer symbolizuje boj, ktorý vedú Vilkovi rodičia každý deň. Verím, že tento beh pomôže vyburcovať verejnosť a Slovensko sa opäť spojí a ukáže, že keď ide o dieťa, vieme robiť veľké veci," povedal Vilo Rozboril.

Podpora kampane Zachráňme Vilyho

Pomôcť môže každý zaslaním darcovskej SMS v tvare: DMS VILKO na číslo 877. Cena jednej SMS je 5 eur. Viac informácií o príbehu malého Vilka a možnostiach pomoci nájdu záujemcovia na: www.zachranmevilyho.sk.

Príbeh chlapčeka sledujte dnes o 20.40 hod. na JOJ-ke. Vilo Rozboril s Vilkom. Vilko Olexa

FOTO: TV JOJ

Autor: akm,

Noc medzi svetlami a rastlinami

31. 10. 2026, Zdroj: **Plus jeden deň**, Strana: 19, Vydavateľ: **News and Media Holding a.s.**, Autor: **jap**, Sentiment: **Pozitívny**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **UPJŠ, Botanická záhrada UPJŠ**
Dosah: **217 000** GRP: **4,82** OTS: **0,05** AVE: **323 EUR**

Noc medzi svetlami a rastlinami

KOŠICE

Dnešný večer od 18. do 22. hodiny môžete stráviť v **Botanickej záhrade UPJŠ** v Košiciach medzi rastlinami a svetlami.

Môžete si pozrieť vysvietené skleníky aj nové dielo Slovenskej landartovej galérie – Metamorfózu od Štefana Poláka. Vedie k nemu 700-metrová trasa s miernym prevýšením, čiastočne prírodným terénom. Preto si vezmite pevnú, ideálne turistickú obuv.

Autor: jap

Slovenské technické múzeum má novú expozíciu: Približuje vývoj historickej výpočtovej techniky od roku 1956 až po súčasnosť

31. 10. 2026, 7:45, Zdroj: **kosiceonline.sk**, Sentiment: **Pozitívny**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **UPJŠ, Univerzita Pavla Jozefa Šafárika**
Dosah: **3 352** GRP: **0,07** OTS: **0,00** AVE: **272 EUR**

Slovenské technické múzeum má novú expozíciu: Približuje vývoj historickej výpočtovej techniky od roku 1956 až po súčasnosť

K dispozícii budú aj verejnosti doteraz neprístupné zbierkové predmety. Návštevníci si expozíciu môžu pozrieť do augusta 2027.

Príbeh informačných technológií na Slovensku približuje výstava Extrapolácie 2026 - História výpočtovej techniky na Slovensku, ktorú verejnosť nájde v Slovenskom technickom múzeu (STM) v Košiciach. Výstava je dostupná po siedmich rokoch, a to v spolupráci s Ústavom informatiky Slovenskej akadémie vied v Bratislave, Ústavom informatiky **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika** (**UPJŠ**) v Košiciach a so Superpočítačovým centrom Technickej univerzity v Košiciach. Historická technika sa vystavuje od 28. októbra do 31. augusta 2027.

„Výstava pripomína, že príbeh informačných technológií na Slovensku sa nezačal až po roku 1990, ale začiatky informatiky boli na Slovensku položené už v roku 1956," uviedlo STM.

Expozícia približuje aj prácu ľudí, ktorí sa podieľali na výskume, vývoji, výrobe a praktickom využívaní výpočtovej techniky. K dispozícii budú aj verejnosti doteraz neprístupné zbierkové predmety, medzi nimi napríklad prvé elektrónkové výpočtové zariadenia či technológie používané na konci 20. storočia.

Je rozdelená do troch tematických častí. Prvá obsahuje historické zbierkové predmety, ktoré sú usporiadané podľa vývojových etáp až po koniec 20. storočia. Druhá predstaví jednotlivé časti počítača, jeho vývoj a prepojenosť s komunikačnými technológiami. Návštevníci sa dozvedia aj informácie o výskume, vývoji a výrobe počítačov v bývalom Československu a počítačoch dovážaných zo zahraničia. Tretia časť obsahuje interaktívny kiosk, ktorý podľa múzea umožní nahliadnuť do sveta prvých počítačových hier.

Slovenské technické múzeum má novú expozíciu, ktorá približuje vývoj historickej výpočtovej techniky / TASR

Podľa autora výstavy a kurátora referátu elektrotechniky STM Petra Drozda je tohtoročná výstava prvýkrát kompletne realizovaná STM a taktiež ponúka návštevníkom exponáty výhradne zo zbierok STM:

„Cieľom výstavy je priblížiť mladej generácii skutočnosť, že aj na území dnešného Slovenska bola vyrábaná výpočtová technika. Vedecké inštitúcie predstavujú svoje programy, úlohy, základné informácie o komunikačných sieťach a najnovších superpočítačoch Devana a Perún. “

Zdroj: TASR

Autor: KOŠICE ONLINE

MESIAC V UL: UMB bez zaváhania, Žilina stále čaká na výhru

31. 10. 2026, 9:59, Zdroj: **hockeyslovakia.sk**, Sentiment: **Pozitívny**, Téma: **Univerzitné spolky, organizácie a médiá**, Kľúčové slová: **University Spartacus**
Dosah: **12 110** GRP: **0,27** OTS: **0,00** AVE: **459 EUR**

MESIAC V UL: UMB bez zaváhania, Žilina stále čaká na výhru

31.10.2026 | SZĽH/Sara Hrabinská, foto: Maroš Búrik, FB HC UNIZA Žilina

Univerzitná liga je už v plnom prúde, záver septembra a október ponúkli štyri kolá novej sezóny. Jediným nezdolaným tímom je úradujúci majster z HK UMB Banská Bystrica, ktorý sa zároveň drží na líderskej pozícii.

Banskobystričania odštartovali ligu domácim zápasom proti tímu Philosophers Nitra, ktorý pokorili 6:2. V nasledujúcom kole vycestovali na ľad Žiliny, UNIZU deklasovali vysoko 9:2. Oveľa vyrovnanejší bol ich druhý domáci zápas v tejto sezóne, proti nováčikovi z STU. V tomto meraní síl uspeli tesne 5:4. V poslednom októbrovom súboji pokorili svojich vlaňajších finálových súperov z Trenčína jednoznačne 6:0. V tabuľke sú s 12 bodmi na prvej priečke so šesťbodovým náskokom.

Pomerne vydarený štart do novej sezóny majú aj hokejisti Philosophers Nitra. Po prehratom zápase v Banskej Bystrici si napravili chuť doma proti **University Spartacus** Košice. V tomto stretnutí triumfovali vysoko 10:1. Nasledovala tesná prehra v Trenčíne 5:6. V uplynulom kole si poradili so Žilinou 7:4. So šiestimi bodmi sú v priebežnom poradí druhí.

Ligu v aktuálnom ročníku rozšíril prvý univerzitný tím z hlavného mesta. Hráči STU Bratislava naskočili do súťažného kolotoča domácou výhrou nad Žilinou 4:1. Nasledujúci súboj v Trenčíne im nevyšiel, prehrali 1:5. Po tesnej prehre v Banskej Bystrici uspeli na pôde košického Spartacusu 4:3. Nazbierali šesť bodov a sú tretí.

Košickí hokejisti otvorili novú sezónu vysokým víťazstvom nad Trenčínom 10:3. Po neúspešnom druhom kole proti Nitre sa dokázali naladiť víťazne proti Žiline 4:3. V uplynulom kole sa im bodovať nepodarilo a so šiestimi bodmi figurujú na priebežnej štvrtej priečke.

Rovnakú bilanciu majú na konte aj minuloroční finalisti a vicemajstri ligy z Gladiators TnUAD Trenčín, ktorí dosiahli dve víťazstvá a dve prehry. Zaznamenali šesť bodov a v priebežnom poradí sú na predposlednom piatom mieste.

Najhorší vstup do sezóny má HC UNIZA Žilina, ktorá zatiaľ na prvý triumf stále čaká. Figuruje na dne priebežného poradia.

Z individuálneho hľadiska sa najviac darí Marekovi Benďákovi z Nitry, ktorý v štyroch dueloch získal až 11 bodov za sedem gólov a štyri asistencie. Jedenásťbodový je aj Matej Grega z Košíc, ktorý šesťkrát skóroval a dosiahol päť asistencií v štyroch zápasoch. Štatistikám brankárov kraľuje Filip Kubiridžák z UMB Banská Bystrica, v štyroch stretnutiach zaznamenal 92,59 % úspešnosť zásahov a ako prvý v tejto sezóne dosiahol čisté konto.

Najlepšiu ofenzívu i defenzívu majú Banskobystričania, ktorí strelili v tomto úseku sezóny 26 gólov a osem inkasovali. Piate kolo je na programe v utorok a v stredu.

Univerzitná liga ZČ

Študenti medicíny poukazujú na kvalitu vzdelávania aj situáciu na LF SZU

31. 10. 2026, 18:37, Zdroj: **bleskovky.zoznam.sk**, Vydavateľ: **Zoznam, s.r.o.**, Sentiment: **Neutrálny**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **UPJŠ, Univerzita Pavla Jozefa Šafárika**
Dosah: **8 739** GRP: **0,19** OTS: **0,00** AVE: **405 EUR**

Študenti medicíny poukazujú na kvalitu vzdelávania aj situáciu na LF SZU

Slovenská asociácia študentov medicíny (SloMSA) poukazuje na kvalitu medicínskeho vzdelávania, rozširovania vzdelávacích kapacít, kvalitu klinickej výučby, dostupnosť špecializačného vzdelávania i modernizáciu ošetrovateľského vzdelávania. Zároveň poukazujú aj na pretrvávajúce nedostatky na Lekárskej fakulte Slovenskej zdravotníckej univerzite (LF SZU). Zhodli sa na tom počas svojho októbrového valného zhromaždenia.

Kvalita medicínskeho vzdelávania musí byť podľa SloMSA hlavným kritériom pri akomkoľvek navyšovaní počtu študentov. Lekárske fakulty už teraz podľa asociácie čelia nedostatku pedagógov, obmedzeným kapacitám klinických pracovísk a nedostatočnému materiálnemu a simulačnému vybaveniu. Zároveň študenti podporujú modernizáciu výučby, rozvoj simulačných centier a zabezpečenie dostatočného priestoru na praktické získavanie klinických zručností, ktoré sú nevyhnutné pre kvalitnú prípravu budúcich lekárov.

Vážne znepokojenie vyjadruje SloMSA nad plánovaným vznikom piatej lekárskej fakulty na Slovensku, najmä vzhľadom na dlhodobo neriešené systémové problémy existujúcich lekárskych fakúlt. SloMSA víta snahu Ministerstva zdravotníctva SR posilniť personálne kapacity zdravotníctva, avšak zdôrazňuje, že rozširovanie pregraduálneho vzdelávania musí byť neoddeliteľne spojené s garantovaním kvality výučby. Upozorňuje aj na nedostatok kvalifikovaných pedagógov, docentov, profesorov a garantov študijných programov. Zároveň odporúča zvážiť presun existujúcej LF SZU do Banskej Bystrice ako alternatívu k zakladaniu novej fakulty. „Koncentrácia dvoch lekárskych fakúlt v jednom meste pri obmedzených klinických a akademických kapacitách vyvoláva pochybnosti o efektívnosti takéhoto riešenia," uvádza sa vo vyjadrení SloMSA.

Študenti medicíny upozorňujú na pretrvávajúce nedostatky na LF SZU vrátane nevyhovujúceho materiálneho zabezpečenia výučby, absencie simulačného centra, nedostatku akademických pracovníkov, garantov predmetov a neadekvátnych podmienok ich odmeňovania. Tvrdia, že kapacity klinických pracovísk sú nepostačujúce vzhľadom na počet prijímaných študentov, čo negatívne ovplyvňuje kvalitu praktickej výučby. SloMSA považuje za nevyhnutné, aby rezort zdravotníctva prioritne riešil pretrvávajúce problémy LF SZU a aby zabezpečil transparentné predstavenie plánovaných opatrení, ktoré sa týkajú jej ďalšieho fungovania a rozvoja. Témou je podľa nich aj odlišné financovanie LF SZU.

SloMSA upozorňuje na nedostatočné pracovné príležitosti pre začínajúcich lekárov a prekážky pri ich zaradení do špecializačného vzdelávania, najmä nedostatok pracovných miest, kvalifikovaných školiteľov, garantov špecializačných programov a výrazné rozdiely medzi jednotlivými zdravotníckymi zariadeniami. Víta pilotné zavedenie modelu vzdelávania všeobecných sestier 1+4 ako krok smerujúci k riešeniu ich dlhodobého nedostatku.

K vyjadreniu sa pripojili aj študentské časti akademických senátov z LF Univerzity Komenského (UK), LF **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika** (**UPJŠ**) a Jesseniovej lekárskej fakulty UK, ako aj dekani týchto fakúlt spolu s rektormi UK a **UPJŠ**.

Tajomstvo Phobosu

1. 11. 2026, 19:50, Relácia: **Televízne noviny**, Stanica: **Markíza**, Vydavateľ: **MARKÍZA - SLOVAKIA, spol. s r.o.**, Sentiment: **Pozitívny**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **UPJŠ**
Dosah: **337 500** GRP: **7,50** OTS: **0,08** AVE: **43312 EUR**

Tajomstvo Phobosu

Jaroslav Zápala, moderátor:

Odvážna misia, ktorá má vyriešiť miliardy rokov starú záhadu. Odkiaľ sa vzali dva mesiace planéty Mars, je pre vedcov dodnes tajomstvom.

Marianna Ďurianová, moderátorka:

K Phobosu a Deimosu odštartovala vesmírna sonda, ktorá má na Zem priniesť vzorky.

Jozef Demeter, redaktor:

Phobos a Deimos, alebo strach a hrôza, ktoré v mytológii sprevádzali svojho otca, boha vojny Aerea, známeho aj ako Mars. Presne tak dnes červenú planétu sprevádzajú tieto dva mesiace.

Štefan Parimucha, astrofyzik, **UPJŠ** v Košiciach:

Dlho sme si mysleli to, že vlastne tie dva mesiace, keďže majú taký nepravidelný tvar, sú zachytené asteroidy.

Jozef Demeter, redaktor:

V takomto prípade by však okolo Marsu mali obiehať po výstredných eliptických dráhach, a nie po takmer rovníkových kružniciach, ako je tomu dnes. Druhá teória preto hovorí, že vznikli podobne ako náš Mesiac.

Pavol Bobík, astrofyzik, Ústav experimentálnej fyziky SAV v Košiciach:

Že nejaké veľké teleso sa zrazilo Marsom a toto je zvyšok, ktorý pri tej explózii Mars zachytil ako svoj Mesiac.

Jozef Demeter, redaktor:

Takto pred pár dňami odštartovala japonská vesmírna misia MMX, ktorej cieľom je práve mesiac Phobos.

Pavol Bobík, astrofyzik, Ústav experimentálnej fyziky SAV v Košiciach:

Tam bude rok približne skúmať, dôkladne ho ofotíme, dôkladne sa naňho pozrieme, nájdeme vhodné miesto na pristáte, potom sa spravia dva pokusy, ktoré budú viesť k odberu približne desiatich gramov materiálu z toho Phobosu.

Jozef Demeter, redaktor:

Sonda ešte niekoľkokrát preletí okolo Deimosu, až sa napokon vzorky vrátia na Zem.

Štefan Parimucha, astrofyzik, **UPJŠ** v Košiciach:

Na Zemi máme oveľa lepšie technologické možnosti na výskum tej hmoty ako sondami, ktoré tam pošleme.

Jozef Demeter, redaktor:

Ak by sa ukázalo, že mesiace sú asteroidy a je na nich voda, mohli by sme ich využiť ako zdroj paliva pre kozmické lety na Mars. V opačnom prípade máme v rukách vzorky z červenej planéty.

Pavol Bobík, astrofyzik, Ústav experimentálnej fyziky SAV v Košiciach:

Vždy, keď ideme tam, kde ešte nikto nikdy nebol, tak je to zaujímavé a dá sa tam nájsť niečo, čo je teda veľmi fascinujúce.

Štefan Parimucha, astrofyzik, **UPJŠ** v Košiciach:

Výskum tohto mesiaca nám umožní vlastne pochopiť, ako vlastne vznikala slnečná sústava, ako sa formovali telesá v slnečnej sústave, ako sa formovali planéty, ako vznikli asteroidy.

Jozef Demeter, redaktor:

Jozef Demeter, televízia Markíza.

SME ženy vo vede

2. 11. 2026, Zdroj: **SME ŽENY**, Strán: 46, 47, 48, 49, 50, 51, Vydavateľ: **Petit Press, a.s.**, Sentiment: **Pozitívny**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **vedenie UPJŠ OR vedenie Univerzita Pavla Jozefa Šafárika, Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, UPJŠ, Univerzita Pavla Jozefa Šafárika, Lekárska fakulta UPJŠ, PF UPJŠ**
Dosah: **87 236** GRP: **1,94** OTS: **0,02** AVE: **35400 EUR**

SME ženy vo vede

Rubrika: ŠPECIÁLNE

2016 – 2026

SVET POTREBUJE VEDU... … VEDA POTREBUJE ŽENY

TENTO ROK NEOSLAVUJEME NARODENINY LEN MY. PRVÉ OKRÚHLE VÝROČIE SLÁVI I VÝNIMOČNÝ PROGRAM L'ORÉAL-UNESCO PRE ŽENY VO VEDE SLOVENSKO, PRI KTOROM SME S NAŠÍM MAGAZÍNOM STÁLI OD SAMÉHO ZAČIATKU. AKÁ JE JEHO – DNES UŽ NAOZAJ DLHÁ – CESTA A AKO DOPADOL AKTUÁLNY DESIATY ROČNÍK, SA DOZVIETE NA NASLEDUJÚCICH STRANÁCH.

Ženy, ktoré menia svet:

Desať rokov výnimočných príbehov slovenskej vedy

Vyvíjajú nové diagnostické metódy, skúmajú možnosti liečby rakoviny, hľadajú riešenia environmentálnych problémov či posúvajú hranice moderných technológií. Slovenské vedkyne svojou prácou dokazujú, že aj v našich laboratóriách vznikajú projekty, ktoré môžu v budúcnosti meniť životy ľudí. Napriek tomu ženy vo vede stále čelia mnohým prekážkam a ich zastúpenie vo výskume na Slovensku dokonca klesá. Aj preto je dôležité podporovať tie, ktoré sa rozhodli zasvätiť svoj život poznaniu. Program L'Oréal-UNESCO Pre ženy vo vede Slovensko to robí už desať rokov.

Za každým významným vedeckým objavom sa skrýva príbeh. Príbeh človeka, ktorý sa nebál klásť otázky, hľadať nové riešenia a často celé roky pracovať na niečom, čo sa neraz na začiatku toho príbehu zdalo ťažko dosiahnuteľné či dokonca nemožné. Veda totiž nie je iba o zložitých vzorcoch, moderných laboratóriách či technologických inováciách. Je predovšetkým o ľudskej zvedavosti, túžbe porozumieť, o

vytrvalosti a o odvahe nevzdať sa, keď sa výsledky nedostavia hneď. Navyše, byť vo vedeckom prostredí ženou je stále tak trochu výnimočné. Podľa údajov UNESCO tvoria na Slovensku približne 40 percent výskumných pracovníkov, pričom ich zastúpenie oproti roku 2013 kleslo o 6,3 percenta. Za týmito číslami sa skrývajú nielen štatistiky, ale aj konkrétne životné rozhodnutia, kariérne prekážky a neraz komplikované hľadanie rovnováhy medzi pracovným a osobným životom.

KEĎ SA TALENT STRETNE S PRÍLEŽITOSŤOU

Práve snaha podporovať ženy, ktoré svojím výskumom posúvajú hranice poznania, stála pri zrode medzinárodného programu L'Oréal-UNESCO For Women in Science. Vznikol v roku 1998 v Paríži na základe partnerstva spoločnosti L'Oréal a Organizácie Spojených národov pre vzdelávanie, vedu a kultúru (UNESCO). Jeho poslaním je oceňovať výnimočné vedkyne, podporovať ich vedeckú kariéru a zároveň upozorňovať na potrebu väčšieho zastúpenia žien vo vedeckom prostredí. Za viac ako štvrťstoročie sa z iniciatívy stal medzinárodne uznávaný program, ktorý podporil tisíce vedkýň z rôznych kútov sveta. Jeho význam však nespočíva iba vo finančných oceneniach. Rovnako dôležité je zviditeľňovanie žien, ktorých práca často zostáva mimo pozornosti verejnosti, hoci výsledky ich výskumu môžu ovplyvniť medicínu, ochranu životného prostredia či technologický rozvoj. Viditeľné ženské vzory sú pritom mimoriadne dôležité aj pre mladšiu generáciu. Dievčatá, ktoré sa zaujímajú o prírodné vedy, matematiku alebo technológie, potrebujú vidieť, že vedecká kariéra môže byť naplňujúcou a úspešnou životnou cestou. Že aj ony môžu viesť výskumné tímy, prichádzať s novými objavmi a podieľať sa na riešení najväčších výziev súčasnosti.

DESAŤ ROKOV PODPORY SLOVENSKÝCH VEDKÝŇ

Na Slovensku sa program začal realizovať v roku 2016, kedy začal vyzývať mladé vedkyne v našej krajine k tomu, aby doň prihlásili svoj vedecký projekt. Prvé laureátky ocenil o rok neskôr. Postupne sa stal dôležitou platformou na podporu talentovaných vedkýň, ktoré pôsobia na slovenských univerzitách a vo vedeckých inštitúciách. Za desať ročníkov získalo ocenenie celkovo 25 žien, medzi ktoré organizátori rozdelili 133-tisíc eur. Za týmito číslami sa však skrýva oveľa viac než finančná pomoc. Sú to desiatky vedeckých projektov, množstvo experimentov, nové spolupráce, získané skúsenosti a predovšetkým príbehy žien, ktoré sa rozhodli venovať svoju energiu a talent výskumu.

O PROGRAME NA SLOVENSKU

Program L'Oréal-UNESCO Pre ženy vo vede Slovensko je určený vedkyniam do 40 rokov s ukončeným doktorandským štúdiom, ktoré sa venujú vedeckej práci na Slovensku. Ocenenia sa udeľujú v troch kategóriách: inžinierske vedy a technológie, fyzikálne a formálne vedy a vedy o živej prírode a environmentálne vedy. Jednou zo zaujímavostí programu je spôsob, akým môžu laureátky využiť získanú finančnú podporu. Na rozdiel od klasických vedeckých grantov nie je striktne viazaná na konkrétne výskumné výdavky. Vedkyne ju môžu investovať do svojho profesionálneho aj osobného rozvoja, či už ide o ďalšie vzdelávanie, odborné konferencie, vybavenie potrebné na výskum alebo iné individuálne potreby. Takáto sloboda je mimoriadne cenná najmä v prostredí, kde získavanie finančných prostriedkov na výskum často sprevádzajú náročné administratívne procesy a neistota. Ocenenie tak môže predstavovať nielen praktickú pomoc, ale aj povzbudenie a potvrdenie, že ich práca má zmysel.

OCENENÍM SA PRÍBEH NEKONČÍ

Význam programu najlepšie ukazuje pohľad na jeho bývalé laureátky. Mnohé z nich sa za uplynulé roky posunuli vo svojej kariére, rozšírili výskumné aktivity, nadviazali nové medzinárodné spolupráce alebo získali ďalšie granty. Z niektorých sa stali vedúce vlastných výskumných tímov, iné sa venujú mentoringu mladších kolegov či príprave projektov, ktoré by mohli nájsť uplatnenie aj mimo akademického prostredia. Výskumné témy ocenených žien sú pritom mimoriadne rozmanité. V minulosti sa medzi nimi objavili projekty zamerané na onkologické ochorenia, nové diagnostické postupy, výskum biologických procesov či vývoj moderných materiálov a technológií. Hoci mnohé z nich predstavujú základný výskum, ktorého výsledky sa nemusia prejaviť okamžite, práve takéto poznatky často vytvárajú predpoklady na budúce medicínske a technologické inovácie. Pre viaceré laureátky znamenalo ocenenie možnosť uskutočniť prvé experimenty, zakúpiť potrebné vybavenie alebo vycestovať na zahraničné vedecké podujatia. Práve na nich vznikajú kontakty, ktoré môžu viesť k dlhodobým spoluprácam a novým výskumným príležitostiam. Rovnako dôležitý je však aj psychologický rozmer ocenenia. Uznanie zo strany odbornej poroty môže posilniť profesijné sebavedomie a motiváciu pokračovať v práci, ktorá je často náročná a výsledky prináša až po rokoch.

„Po desiatich rokoch už môžeme vidieť, že význam ocenenia nekončí večerom, keď ho vedkyňa prevezme. Sledujeme laureátky, ktoré dnes vedú vlastné tímy, získavajú ďalšie granty a posúvajú svoje výskumné témy bližšie k praxi. Zároveň však čísla ukazujú, že dôvod podporovať ženy vo vede nezmizol. Chceme, aby mali priestor robiť kvalitnú vedu a aby ich výsledky boli viditeľné aj mimo akademického prostredia," uviedla Ivona Karvinen, hovorkyňa programu pre Českú a Slovenskú republiku v spoločnosti L'Oréal.

Pohľady bývalých laureátok

Čo im prinieslo ocenenie alebo samotný program L'Oréal – UNESCO pre ženy vo vede Slovensko?

Lucia Mgr. KUČEROVÁ, DrSc.

Rok získania ocenenia: 2017 Názov oceneného projektu:

Metastatické mezenchymálne bunky podobné kmeňovým bunkám pri karcinóme prsníka

„Ocenenie mi umožnilo podporu ďalších projektov a osobný rast (zamestnanie v zahraničnej firme). Finančnú podporu som využila na osobný rozvoj a cestovanie. Celkovo mi program priniesol spoločenské ocenenie práce a zviditeľnenie na národnej úrovni.“

Jana doc. Ing. ŠIMEG VETERNÍKOVÁ, PhD.

Rok získania ocenenia: 2024 Názov oceneného projektu: Projekt DELISA-LTO: Predlžovanie životnosti jadrových elektrárni a teplotné starnutie materiálov

„Ocenenie mi urýchlilo akademický aj vedecký rast a pomohlo mi zviditeľniť sa v mojej oblasti, kde ma kolegovia začali viac vnímať. Finančnú podporu som využila na zakúpenie meracích prístrojov, podporu edukačnej činnosti pre študentov a financovanie zvýšenia akademickej hodnosti.“

Dominika MUDr. RNDr. FRIČOVÁ, PhD.

Rok získania ocenenia: 2020 Názov oceneného projektu: Úloha senescencie v Parkinsonovej chorobe

„Ocenenie prišlo v období, keď som sa po návrate z dlhoročného postdoktorandského pobytu v Mayo Clinic rozhodla budovať vlastnú výskumnú skupinu na Slovensku. Finančná podpora mi umožnila rozbehnúť prvé experimenty, vytvoriť predbežné výsledky a pripraviť nové grantové projekty v čase, keď sme ešte nemali zabezpečené stabilné financovanie. Práve tieto pilotné dáta sa následne stali základom pre získanie viacerých národných aj medzinárodných grantov. Rovnako dôležitá však bola aj nefinančná hodnota ocenenia. Dodalo mi dôveru, že aj po návrate zo zahraničia má zmysel budovať špičkový výskum na Slovensku. Ocenenie zvýšilo viditeľnosť môjho výskumu, otvorilo nové možnosti spolupráce a posilnilo moju motiváciu pokračovať vo vedeckej kariére napriek náročným podmienkam. Spätne môžem povedať, že bez tejto podpory by sa rozvoj môjho laboratória pravdepodobne spomalil. Dnes vediem vlastnú výskumnú skupinu, realizujeme medzinárodne financované projekty, pripravujeme patentovú prihlášku na nové nástroje na sledovanie bunkovej senescencie a vychovávame novú generáciu mladých vedcov.“

prof.

Miroslava

RNDr.

RABAJDOVÁ, PhD.

Rok získania ocenenia: 2023 Názov oceneného projektu:

Neinvazívna diagnostika zmien v in vitro fertilizačnom procese pomocou RNA molekúl „Ocenenie mi umožnilo urýchliť výskum, ktorý môže priniesť nové poznatky pre zlepšenie reprodukčného zdravia žien a úspešnosti IVF. Zároveň nám pomohlo rýchlejšie prepojiť vedu s praxou a posunúť naše výsledky bližšie k pacientkam a verejnosti.“

Lenka Č RNDr. LORENCOVÁ, PhD.

Rok získania ocenenia: 2025 Názov oceneného projektu:

Najmodernejšie 2D rozhrania na báze nanomateriálov typu „MXene“ ako perspektívne imobilizačné platformy na návrh (bio)senzorov na detekciu biomarkerov rakoviny

„Ocenenie mi bolo udelené v októbri minulého roka, a keďže mám peniaze ešte stále odložené, doposiaľ mi prinieslo najmä zvýšený mediálny záujem a potenciálny záujem o spoluprácu. Program mi priniesol možnosť podeliť sa o svoju prácu, ktorá ma baví a v ktorú verím, takisto dôležitú spätnú väzbu na jej výsledky a rovnocennú príležitosť spoznať nových jedinečných ľudí, ktorí sa venujú úplne inému druhu práce a robia ju skvelo profesionálne a s úžasným ľudským prístupom.“

Č

Andrea doc. RNDr.

STRAKOVÁ FEDORKOVÁ, PhD.

Rok získania ocenenia: 2018 Názov oceneného projektu:

Príprava a charakterizácia materiálov Li-iónové batérie

„Ocenenie zlepšilo dôveryhodnosť výskumu a pomohlo pri podávaní medzinárodných projektov, keďže toto ocenenie je známe aj medzinárodne. Prinieslo mi uznanie a finančnú podporu pre môj výskum a zviditeľnenie mojej práce v spoločnosti. Peniaze som využila na cestovné a ubytovanie počas materskej, kedy som zároveň bola aj zodpovednou riešiteľkou medzinárodného NATO projektu."

Vlasta RNDr. DEMEČKOVÁ, PhD.

Rok získania ocenenia: 2019 Názov oceneného projektu:

Cielená modulácia črevného mikrobiómu v liečbe zápalových a onkologických ochorení Vzhľadom na finančnú náročnosť experimentálneho biomedicínskeho výskumu nemohla finančná podpora pokryť realizáciu celého projektu, umožnila mi však flexibilne financovať časť experimentálnych nákladov a pokračovať v rozvíjaní vlastnej výskumnej témy. Ešte významnejšie pre mňa bolo samotné ocenenie a uznanie výskumnej myšlienky v období, keď sa moja výskumná línia zameraná na cielenú moduláciu črevného mikrobiómu ešte formovala. Dodalo mi istotu, že ide o perspektívny smer, ktorý má význam ďalej rozvíjať. Postupne sa z tejto témy stala dlhodobá výskumná línia, okolo ktorej si dnes v rámci Katedry fyziológie živočíchov (**PF UPJŠ**) budujem vlastnú vedeckú skupinu. Ocenenie preto spätne nevnímam iba ako finančnú podporu jedného projektu, ale aj ako jeden z impulzov na ceste k väčšej vedeckej samostatnosti a vytváraniu vlastného výskumného smerovania."

Hana Čdoc. Dr.

ŠMITALA MIZEROVÁ, PhD.

Rok získania ocenenia: 2022 Názov oceneného projektu:

Numerická analýza otvorených fluidných systémov

„Ocenenie pre mňa znamenalo uznanie doterajšej práce a zároveň silný impulz do ďalšieho profesijného rozvoja. Pomohlo mi rýchlejšie rozvíjať vlastné výskumné aktivity vrátane **vedenia** vlastného grantu a postupne sa posunúť aj v akademickej kariére – habilitovala som sa a neskôr som prevzala **vedenie** oddelenia. Program mi priniesol väčšiu sebadôveru vo výskume a zároveň zviditeľnil matematický výskum, vrátane toho môjho, aj mimo úzkej odbornej komunity."

Anna Čdoc. Mgr. KITYK, PhD.

Rok získania ocenenia: 2025 Názov oceneného projektu:

Udržateľná dekarbonizácia prostredníctvom návrhu zelených elektrokatalyzátorov

„Ocenenie mi prinieslo nielen finančnú podporu, ale aj väčšiu viditeľnosť a sebavedomie posunúť výskum smerom k praktickému využitiu. Podpora mi umožnila rýchlejšie rozvíjať výsledky výskumu, ktoré neskôr viedli k podaniu patentovej prihlášky a k návrhu nového elektrochemického zariadenia, ktoré je dnes vo fáze vývoja prototypu. Ocenenie bolo zároveň dôležitým impulzom pokračovať v ambicióznejších projektoch, hľadať možnosti transferu technológie do praxe a uvažovať o založení spin-off spoločnosti. Bez tejto podpory by sa viaceré z týchto krokov pravdepodobne uskutočnili výrazne neskôr."

Jubilejný ročník 2026

Tri výnimočné ženy, tri cesty k vedeckému pokroku – desiaty ročník opäť ukázal, aký rozmanitý môže byť svet vedeckého výskumu. Tri nové laureátky sa venujú úplne odlišným oblastiam, no ich projekty majú spoločného menovateľa – snahu priniesť poznatky, ktoré by sa v budúcnosti mohli pretaviť do konkrétnych riešení a pomôcť ľuďom či zvieratám. Ich výskumy zároveň pripomínajú, že významné vedecké projekty nevznikajú iba na prestížnych zahraničných univerzitách, ale aj na slovenských pracoviskách.

Ivana RNDr. ŠIŠOLÁKOVÁ, PhD.

z Katedry fyzikálnej chémie Prírodovedeckej fakulty **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach** Kategória: Inžinierske vedy a technológie

KEĎ O ŽIVOTE VÁŠHO ZVIERAŤA MÔŽU ROZHODOVAŤ SEKUNDY

Predstavte si, že váš domáci miláčik náhle ochorie a veterinár má podozrenie na otravu. V takejto situácii môže byť čas rozhodujúcim faktorom. Potvrdenie prítomnosti toxickej látky si však dnes často vyžaduje špecializované laboratórne vyšetrenia, ktorých výsledky sú dostupné až po niekoľkých dňoch. To môže výrazne skomplikovať výber vhodnej liečby.

Práve tento problém sa snaží vyriešiť Ivana Šišoláková. Laureátka v kategórii inžinierske vedy a technológie sa venuje vývoju moderných elektrochemických senzorov, ktoré by umožnili rýchlu a dostupnú diagnostiku priamo vo veterinárnej ambulancii.

Jej výskum však nespočíva iba vo vývoji samotného senzora. Spolu s tímom pracuje na komplexnom riešení, ktoré zahŕňa prenosné meracie zariadenie aj softvérovú aplikáciu. Tá by mala veterinárnemu lekárovi poskytnúť jednoducho interpretovateľný výsledok bez potreby zdĺhavého laboratórneho spracovania. Ambíciou vedkyne je skrátiť čas od odberu vzorky po rozhodnutie o ďalšej liečbe z niekoľkých dní na niekoľko desiatok sekúnd a zároveň výrazne znížiť cenu analýzy. Výhodou vyvíjanej technológie je aj jej prispôsobiteľnosť. Zmenou povrchu senzora by bolo možné zisťovať prítomnosť rôznych látok, čo otvára možnosti využitia nielen vo veterinárnej, ale aj v humánnej medicíne. Ak sa podarí výskum úspešne posunúť do praxe, moderná diagnostika by sa mohla stať dostupnejšou aj mimo špecializovaných laboratórií.

Iryna Mgr. ZABAIKINA, PhD.

z Katedry matematickej analýzy a numerickej matematiky / Fakulta matematiky, fyziky a informatiky UK v Bratislave Kategória: fyzikálne a formálne vedy

MATEMATIKA V SLUŽBÁCH MODERNEJ MEDICÍNY

Na prvý pohľad sa môže zdať, že matematika a skúmanie ľudských buniek predstavujú dva vzdialené svety. V skutočnosti však práve matematické modely pomáhajú vedcom lepšie porozumieť zložitým biologickým procesom a správne interpretovať obrovské množstvo údajov, ktoré prinášajú moderné technológie. Iryna Zabaikina sa zaoberá problémom, ktorý môže výrazne ovplyvniť presnosť biologického výskumu. Súčasné jednobunkové technológie umožňujú sledovať aktivitu génov priamo v jednotlivých bunkách. Ani tieto pokročilé metódy však nedokážu vždy zachytiť všetky molekuly, ktoré sa v bunke skutočne nachádzajú. Výsledky merania preto môžu obsahovať skreslenia, ktoré následne ovplyvňujú závery vedcov. Laureátka vyvíja matematický model, ktorý má pomôcť rozpoznať, ako takéto skreslenia vznikajú a za akých podmienok ich možno korigovať. Namiesto toho, aby sa technické nedokonalosti merania považovali iba za nežiaducu chybu, skúma ich ako súčasť procesu, ktorý možno matematicky opísať a analyzovať. Výsledkom by mohli byť spoľahlivejšie metódy spracovania dát a nové analytické nástroje. Tie by vedcom umožnili presnejšie rozlišovať medzi skutočnými biologickými procesmi a nepresnosťami spôsobenými samotným meraním. Hoci sa tento výskum odohráva predovšetkým vo svete matematických modelov a výpočtov, jeho potenciálny prínos siaha až do medicíny. Presnejšie údaje môžu pomôcť lepšie pochopiť, ako bunky reagujú na stres, rôzne signály či liečbu, a vytvoriť kvalitnejší základ pre ďalší biologický výskum.

Radka doc. PharmDr. MICHALKOVÁ, PhD.

z Ústavu Farmakológie, **Lekárska fakulta UPJŠ** Košice Kategória: vedy o živej prírode a environmentálne vedy

HĽADANIE NOVÝCH MOŽNOSTÍ V BOJI PROTI RAKOVINE

Onkologické ochorenia patria medzi najväčšie výzvy modernej medicíny. Napriek výraznému pokroku v diagnostike a liečbe existujú nádory, pri ktorých sú možnosti terapie stále obmedzené. Jedným z nich je glioblastóm, mimoriadne agresívny nádor mozgu, ktorý sa vyznačuje rýchlym rastom a náročnou liečbou. Práve jeho výskumu sa venuje laureátka Radka Michalkov a skúma nové protinádorové látky odvodené od prírodných zlúčenín a možnosti ich efektívnejšieho využitia. Jedným z problémov onkologickej liečby je schopnosť nádorových buniek vytvárať si odolnosť voči liečivám. Vedkyňa preto skúma mechanizmy, ktorými nové zlúčeniny vyvolávajú regulovanú smrť nádorových buniek, a hľadá spôsoby, ako prekonať liekovú rezistenciu. V aktuálnom projekte sa jej tím zameriava na kombináciu prírodných látok s biokompatibilnými nanočasticami. Tie by mohli slúžiť ako akési miniatúrne transportné systémy, ktoré pomôžu cielene dopraviť účinné látky k nádorovým bunkám. Účinky skúmaných zlúčenín vedci testujú aj na trojrozmerných modeloch nádorov, takzvaných sféroidoch. V porovnaní s jednoduchšími bunkovými modelmi lepšie napodobňujú vlastnosti skutočného nádorového tkaniva, a preto môžu poskytnúť cennejšie informácie o správaní skúmaných látok. Výskum vzniká v spolupráci viacerých košických vedeckých pracovísk a prepája poznatky z farmakológie, chémie a bunkovej biológie. Jeho ďalším cieľom je posunúť získané výsledky bližšie k predklinickému overeniu. Hoci cesta od laboratórneho výskumu k novej liečbe býva dlhá, každý podobný projekt môže prispieť k lepšiemu pochopeniu ochorenia a hľadaniu účinnejších terapeutických postupov.

„Tohtoročné projekty opäť ukázali, že aj na slovenských vedeckých pracoviskách vzniká kvalitný a originálny výskum. Pri hodnotení projektov sme sa zamerali na vedeckú úroveň, originalitu a prínos nových poznatkov, ale aj na osobnosť vedkyne. Ocenené vedkyne riešia rozdielne témy, no všetky sú zamerané nielen na získanie poznatkov vo svojom obore, ale aj na ich neskoršie využitie v praxi," uviedla prof. RNDr. Ľubica Lacinová, DrSc., predsedníčka odbornej poroty SAV.

ÚSPEŠNÁ VEDKYŇA, MATKA, PARTNERKA. DÁ SA ZVLÁDNUŤ VŠETKO?

Hoci sa postavenie žien vo vede za posledné desaťročia zlepšilo, mnohé prekážky zostávajú. A nie vždy sú viditeľné na prvý pohľad. Vedecká kariéra si vyžaduje neustále vzdelávanie, publikovanie odborných štúdií, získavanie grantov, účasť na konferenciách a často aj zahraničné pobyty. Je to práca, pri ktorej sa úspech nedostaví automaticky a na výsledky niekedy treba čakať celé roky. Pre ženy, ktoré sa zároveň rozhodnú založiť si rodinu, môže byť budovanie vedeckej kariéry ešte náročnejšie. Prestávka spojená s materstvom totiž môže znamenať prerušenie rozbehnutého výskumu, stratu kontaktu s aktuálnymi vedeckými trendmi alebo komplikovanejší návrat do pracovného prostredia. K tomu sa pridáva neistota financovania. Mnohé vedecké projekty sú závislé od časovo obmedzených grantov, čo sťažuje dlhodobé plánovanie kariéry aj osobného života. Práve nedostatok stabilných podmienok, neisté financovanie a náročný

návrat po rodičovskej prestávke označujú za pretrvávajúce problémy aj bývalé laureátky programu. Podpora žien vo vede preto nemôže spočívať iba v jednorazovom ocenení. Dôležité je vytvárať prostredie, v ktorom majú talentované vedkyne možnosť dlhodobo rozvíjať svoje schopnosti, získavať vedúce pozície a zároveň nemusia voliť medzi profesionálnymi ambíciami a rodinným životom.

VZORY, KTORÉ MÔŽU INŠPIROVAŤ ĎALŠIE GENERÁCIE

Jedným z najväčších prínosov programu je aj to, že dostáva vedecké úspechy žien do širšieho povedomia. Vedkyne, ktoré by inak poznali predovšetkým ich kolegovia z akademického prostredia, dostávajú príležitosť predstaviť svoju prácu verejnosti. A to má význam nielen pre samotné laureátky. Ich príbehy môžu byť inšpiráciou pre dievčatá, ktoré sa ešte len rozhodujú, akým smerom sa vydajú. Ukazujú im, že matematika, fyzika, chémia či technické odbory nie sú vyhradené mužom a že aj na Slovensku možno pracovať na projektoch s medzinárodným významom. Zároveň pomáhajú meniť predstavu o tom, ako vyzerá práca vedca. Za odbornými publikáciami, experimentmi a komplikovanými výpočtami totiž stoja konkrétne ženy so svojimi ambíciami, pochybnosťami, úspechmi aj každodennými starosťami. Ich práca si zaslúži pozornosť nielen vtedy, keď získajú ocenenie, ale aj počas rokov, ktoré strávia hľadaním odpovedí na dôležité otázky.

SVET POTREBUJE VEDU, VEDA POTREBUJE ŽENY

Desať rokov programu L'Oréal-UNESCO Pre ženy vo vede Slovensko je príležitosťou obzrieť sa za úspechmi, ale aj pripomenúť si, koľko práce zostáva pred nami. Možno práve v niektorom zo slovenských laboratórií dnes vzniká myšlienka, ktorá sa o niekoľko rokov premení na významný medicínsky či technologický objav. A možno za ňou stojí mladá vedkyňa, ktorá práve teraz potrebuje príležitosť, podporu a dôveru vo vlastné schopnosti. Pretože ak chceme, aby veda napredovala, nemôžeme si dovoliť nevyužiť polovicu talentu, ktorý má spoločnosť k dispozícii.

Program L'Oréal-UNESCO Pre ženy vo vede Slovensko sa realizuje v spolupráci so Slovenskou akadémiou vied, Slovenskou organizáciou pre výskumné a vývojové aktivity a Slovenskou komisiou pre UNESCO. n

DÔLEŽITÉ ČÍSLA:

1998 – vznik medzinárodného programu L'Oréal-UNESCO For Women in Science 2016 – spustenie programu na Slovensku 2017 – prvý ročník oceňovania slovenských vedkýň 10 ročníkov – jubileum, ktoré program oslávil v roku 2026 25 laureátok – počet vedkýň ocenených počas desiatich ročníkov 133 000 eur – celková finančná podpora udelená slovenským vedkyniam 7 000 eur – finančné ocenenie pre každú z troch laureátok v roku 2026 3 vedecké kategórie – inžinierske vedy a technológie, fyzikálne a formálne vedy, vedy o živej prírode a environmentálne vedy 40 % – približný podiel žien medzi výskumnými pracovníkmi na Slovensku podľa údajov UNESCO uvádzaných organizátormi Do 40 rokov – veková hranica pre uchádzačky s ukončeným doktorandským štúdiom

FOTO: ADOBE STOCK, L'ORÉAL

Autor: TEXT: REDAKCIA SME ŽENY

Medikov pribúda, ale Slovensku aj tak hrozí vážny nedostatok lekárov. Ktoré odbory sú rizikové?

2. 11. 2026, 0:00, Zdroj: **mediweb.hnonline.sk**, Vydavateľ: **MAFRA Slovakia, a.s.**, Autor: **Michaela Mihoková**, Sentiment: **Ambivalentný**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Univerzita Pavla Jozefa Šafárika, Roman Martinský**
Dosah: **1 036** GRP: **0,02** OTS: **0,00** AVE: **2160 EUR**

Medikov pribúda, ale Slovensku aj tak hrozí vážny nedostatok lekárov. Ktoré odbory sú rizikové?

Záujem o medicínu rastie, no Slovensku môžu aj tak chýbať lekári v kľúčových odboroch. Prognózy ukazujú, kde bude zdravotníctvo potrebovať najviac posíl.

Záujem o štúdium medicíny v posledných rokoch rastie.

Slovensko po maturite stráca stovky budúcich lekárov do zahraničia.

Starnutie populácie výrazne zvýši tlak na zdravotníctvo aj čakacie lehoty.

O tom, či systém obstojí, rozhodnú voľby mladých absolventov.

Záujem o štúdium medicíny na Slovensku rastie. Plné posluchárne lekárskych fakúlt však ešte automaticky neznamenajú dostatok lekárov.

Problém totiž nie je len v ich počte, ale aj v tom, aké špecializácie si vyberú.

Lekárov niektorých špecializácií je už teraz nedostatok. Na vyšetrenie u kardiológa, gastroenterológa či onkológa pacienti čakajú celé mesiace. Navyše starnutie populácie zvýši nároky na zdravotnú starostlivosť.

V článku sa ešte dočítate:

Ktoré odbory lákajú mladých lekárov najviac.

Kde štát očakáva najväčší nedostatok lekárov.

Prečo jeden absolvent nenahradí odchádzajúceho lekára.

Ako môže zdravotníctvo udržať mladých doma.

Dostupné pre predplatiteľov

Strácame stovky budúcich lekárov

Do prvých ročníkov lekárskych fakúlt nastúpilo tento rok 884 študentov, vlani ich bolo 853 a pred dvoma rokmi 722.

Prvákov medikov by pritom mohlo byť ešte viac, po maturite však strácame približne 700 mladých ľudí, ktorí odchádzajú študovať medicínu do Českej republiky, upozorňuje analytik Martin Smatana.

„O týchto ľudí sa musíme aktívne zaujímať, aby sa sem vrátili pracovať," zdôraznil. Bez nových lekárov sa podľa neho systém totiž neudrží.

Všetci študenti medicíny začínajú svoju cestu k lekárskemu diplomu šesťročným štúdiom všeobecného alebo zubného lekárstva.

O tom, akým lekárom sa mladí medici stanú, sa rozhoduje až v závere ich štúdia alebo po jeho skončení, keď si vyberajú špecializačný odbor, v ktorom následne absolvujú niekoľkoročnú prípravu.

Pedagogička a Top sestra Hudáková: Prácu pri lôžku musí mať človek v krvi

Najviac prvákov – až 368 – tento rok prijala Univerzita Komenského v Bratislave . Ako spresnila hovorkyňa jej lekárskej fakulty Lenka Stejskalová, prihlásiť sa na špecializačné štúdium môže absolvent všeobecného či zubného lekárstva kedykoľvek počas roka.

„V období od 1. septembra 2026 do 26. októbra 2026 požiadalo o zaradenie do niektorého zo špecializačných odborov akreditovaných na LF UK 26 účastníkov – absolventov, ktorí ukončili vysokoškolské štúdium v akademickom roku 2025/2026," priblížila.

V popredí sú anesteziológia aj pediatria

Najväčší záujem na Univerzite Komenského bol o odbory anesteziológia a intenzívna medicína a kardiológia. Do každého z týchto odborov sa prihlásili štyria absolventi. Po troch sa zaradili do špecializačných štúdií pediatrie, oftalmológie a neurochirurgie. Po dvaja uchádzači sa prihlásili na štúdium rádiológie a gastroenterológie.

„Do špecializačných odborov detská psychiatria, endokrinológia, gynekológia a pôrodníctvo, chirurgia a kardiochirurgia sa zaradil jeden absolvent," doplnila Stejskalová.

Aj na Jesseniovej lekárskej fakulte v Martine podľa jej hovorkyne Zuzany Marčekovej evidujú najvyšší záujem o štúdium anesteziológie a intenzívnej medicíny a najmenší o rádiológiu.

V Košiciach majú zas absolventi najväčší záujem o štúdium pediatrie. „Najmenší záujem je, naopak, o pracovné lekárstvo a endokrinológiu," uviedol hovorca Lekárskej fakulty **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach Roman Martinský**.

Škrtenie, facky aj vyhrážky smrťou. Sestry žiadajú tvrdšie tresty, agresorom už nechcú dávať podmienky

Kde hrozí najväčší nedostatok?

Ministerstvo zdravotníctva v rámci Národnej stratégie stabilizácie a riadenia ľudských zdrojov v zdravotníctve vypracovalo prognózu, ktorá odhaduje, v ktorých lekárskych špecializáciách bude do roku 2040 najväčší nedostatok odborníkov.

„Najväčšiu potrebu doplnenia ukazuje model pri všeobecných lekároch, a to 1,4 tisíca, anesteziológov a intenzivistov nám bude chýbať asi po 900, internistov 700, chirurgov, pediatrov prvého kontaktu a psychiatrov asi po 500," priblížil Smatana.

Aj keď štúdium anesteziológie mladých podľa aktuálnych dát z lekárskych fakúlt láka, samotný záujem ešte nemusí znamenať, že sa podarí vychovať dostatok nových špecialistov. Na Lekárskej fakulte Univerzity Komenského sa v sledovanom období prihlásili do tohto

odboru len štyria absolventi.

Čo sa bude diať s lekármi a pacientmi v najbližších rokoch?

Smatana upozorňuje, že vývoj potrieb zdravotníctva možno do veľkej miery predvídať. Kľúčovým ukazovateľom je podľa neho aj demografia.

„Tí, ktorí budú o 15 rokov seniormi, už žijú. Sú to dnešní päťdesiatnici zo silných ročníkov 70. rokov, ktorí budú do dôchodku odchádzať zhruba medzi rokmi 2035 a 2045. Priemerný vek obyvateľa do roku 2040 stúpne približne o štyri roky," vysvetlil.

So starnutím populácie porastie aj počet chronicky chorých pacientov.

Slovenskí lekári zarábajú viac ako českí. Podľa odborníka sa úloha platového automatu skončila

Potrebu lekárov však nebude určovať len počet pacientov. Zohľadniť treba aj meniace sa predstavy samotných zdravotníkov o pracovnom živote. Mladšia generácia totiž podľa Smatanu pristupuje k pracovným úväzkom inak ako jej predchodcovia.

„Dnešný systém navyše do veľkej miery drží generácia, ktorá je zvyknutá slúžiť, robiť nadčasy a popri nemocnici mať ešte ambulanciu," upozorňuje Smatana.

Súčasná generácia podľa neho nechce žiť v práci. Chce mať viac času na rodinu, predvídateľné služby, kratší úväzok a do podnikania sa jej veľmi nechce. Myslí si, že ak odíde lekár, ktorý doteraz zvládal prácu za dvoch, jeden čerstvý absolvent ho plnohodnotne nenahradí.

Navyše je potrebné zabrániť odchodu absolventov do zahraničia. Pomôcť by mohol práve flexibilnejší pracovný čas.

„Ak bude mladá lekárka ordinovať štyri dni v týždni so sestrou a s administratívnou pomocou, je to stále lepšie, ako keď odíde do Česka. Lekár po šesťdesiatpäťke by zase mal mať možnosť pracovať na kratší úväzok, nie voliť len medzi plným nasadením a zatvorením ambulancie," dodal.

Autor: Michaela Mihoková